

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos pont sor egyszer 30 fl.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, május 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérfeladvány: Magyarország és az osztrák delegáció.**
- A városok kongresszusa. Johannesburg alatt.**
- Az aradi művészeti-egyesület megalakulása.**
- A két delegáció ülése.**
- A megcsonkított korona.**
- Varjassy József halála.**
- Pörös évi járadék.**
- A király és az egyetem nőhallgatói.**
- Arad Munkácsy özvegyéhez.**
- Sikkasztás a főpostán.**
- A nőegylet tavaszi ünnepélye.**
- A szabadtéri polgármester gyilkossági felbujtás vádja alatt.**
- A jelszavak működnek.**
- Tárca: Párisi levél.** Irta: Karácsonyi Aladár.
- Csarnok: Katicza.** Irta: Gottler Lajos.

Magyarország és az osztrák delegáció.

Budapest, május 29.

A magyar delegációban meglehetősen simán folynak le a dolgok. Nem azért, mintha a delegáció tagjai nem végeznék és nem teljesítenék lelkiismeretesen kötelességüket, hanem azért, mert a nyilvános üléseken fontos politikai okokból nem akarják azt a látványt nyújtani, mint amely melyet az osztrák delegáció mutat s mint amely meglehetősen nagy kárára van a monarchiának a külfölddel szemben.

A magyar delegáció tagjai az ellenőr-

zés kötelességének hiven megfeleltek a bizottságban, ahol minden fontos kérdést felvetettek, megvitattak s azokra nézve a közös kormányt felelősségre vonták. Csúpan a bosnyák kormányzással szemben volt hallgatag a magyar delegáció. De az emiatt keletkezett panaszokat is igyekezett Kállay Béla miniszter mai felvilágosításai által az élűktől megfosztani.

Másként történt mindez az osztrák delegációban. Ott nem elégedtek meg az- zal, hogy a közös kormány ügyköréhez tartozó dolgokról kérjenek felvilágosítást, ott nemcsak az ellenőrzés munkáját akarták teljesíteni, hanem sok egyéb dolgot is felkavartak.

Első sorban és főképen Ausztria bel- ügyeit is a delegációba vitték részben azért, hogy (jogosan, vagy jogosulatlanul, az az ő dolguk) tiltakozzanak a külügymi- niszternek Ausztria belügyeibe való bele- avatkozása ellen. Másrészt pedig azért, mert jó alkalomnak vélték a delegáció üléseit arra, hogy végre szabadon kimond- hassák azt, ami a szívében fekszik s amit otthon a Reichsrathban el nem mond- hattak.

A németek szidták a cseheket, a cse- hek pedig a németeket. Mert mindenik a másik félt okolja Ausztria bajaiért. Ezen- közben pedig a világot sem feledkeztek meg Magyarországról, amelynek vendég- szeretettel élvezik most.

Korántse higgye bárki is, hogy az ősi magyar vendégszeretetet valami előzékeny-

ségre, vagy csak az igazságra is bírhatta volna őket.

Aki figyelemmel kísérte az osztrák de- legációk tárgyalásait, az bőségesen ta- pasztalhatta, hogy osztrák szomszédaink ezuttal sem mulasztották el, hogy gyűlö- letöknek szabad folyást engedjenek.

Különösen az osztrák-németek voltak igen szeretetreméltóak. Most ők vannak felül, a cseheket okolják a zürzavarért, de ütni nagyon mégsem akarják őket, kü- lönösen most nem, amikor a békéltető bi- zottság újból összeült, de ütni mégis kell valakit, ütök tehát a magyart. A magyar „gazdagodik, mert kizsákmányolja (!) Ausz- triát,” ez a jelszó járja. Elég komikusnak hallszik nálunk, de jó agitációs frázis és fegyver az osztrákok szemében, akik a cseheket e jelleggel arra szeretnék biz- tatni, hogy mire való a belháboruszkodás, mikor közös erővel lehetne harcolni a „közös ellenség”: a magyar ellen.

Ennél azonban veszedelmesebb jelen- séget is tapasztaltunk az osztrák delegá- czióban. Nagy nehezen és erős, szívós harc után kaptunk biztosítást a közös kormány részéről, hogy ezután a magyar ipart hathatósabban támogatja és a kvóta arányában részleteti megbízatásban. Az osztrákoknak egyéb sem kellett, már nekünk rontottak és az osztrák iparnak még az eddiginél is nagyobb részesevé köve- teltek.

Hát ez — enyhén szólva — legalább is arrogancia.

TÁRCZA.

Párisi levél.

(Még valami a kormánybiztosságról. — Czigányzene, vég- rehajtó, dob. — A sok belepti-díj. — Páris pavillonja. — Morgue. — A tisztességes parisenákról. — Kivilágítás a kiállításon.)

Irta: Karácsonyi Aladár.

A minap leirtam azt a ferde állapotot, me- lyet a párisi kormánybiztosságunk idézett elő kiállításunk hátrányára. A viszonyok mindeddig nem változtak. Jelentéktelennek tartom az újabb intézkedést, hogy vasárnap óta négy rendőr őrzi kívül a magyar pavillont. Vasárnap és hétfőn — ismétlem, hogy e napokon legna- gyobb a kiállítás közönsége — belépő jeggyel sem lehet belépni a magyar pavillonba. Ez újabb intézkedésre is egy kellemetlen tapasztalat vezetett a kormánybiztosságot. A múlt vasárnap ugyanis egy nagyobb tömeg hevesebb verü franczia erővel megakarták ostromolni épü- letünket. Hangosan követelték, hogy nyissuk meg a kapukat. Hogy az erőszakos fellépésnek nem lett komolyabb következménye, azt a fran- czia rendőrség tapintatos fellépésének köszön- hetjük.

Es most oly dologra térek, mely e lapok olvasó közönségét is feltétlenül érdekelni fogja. Czigányzene és a végrehajtó dobpergése meggyűl levelemben.

Barcsy vendéglősről van szó s Urbán La- jos szegedi cigányprimásról. A magyar czi-

gányt nem licitálják meg Párisban, mert nincs neki semmije, csak egy száraz fából ké- szült hegedűje, de a magyar vendéglősön bi- zony megesik ez a szomorú funkció, ha fize- tésképtelen lesz, mint Barcsy uram.

Csak nem régen nyílt meg Barcsy Antal „a három csodához” címzett vendéglője a bou- levard Bonne-Nouvelle-e mellett, csak nemré- gen irt Barcsy egy „cikket”, melyben ékesen mondta, hogy Párisban „rendelkezik egy res- taurációval, ahol kétszáz ember egyszerre ko- mót étkezhet” és végre csak nem rég jósol- tam, hogy bajos lesz itt megélni egy becsüle- tes magyar korcsmárosnak, mert hát a sze- gedi gulyás és halászlé nagyon paprikás, a csu- sza pedig nagyon zsiros, nem izlik a fran- czianak, kivált ha a nagy boulevard mellett főzik.

Barcsy uram megbukott, becsukták a korcs- máját. „A három csoda”: a szakállas felesége, a 225 cm, magas óriás legény, a 65 kilós öt éves kislány talán már otthon van s ott áb- rándoznak vissza a szép párisi napokat, így mulik el a világ minden gyönyörűsége! De azért ne tessék hinni, hogy Párisban most már nem lehet szegedi gulyást s paprikást kapni. Dehogyan! A magyar pavillon vendéglőjé- ben ugyancsak kitűnő specialitásokat talál- nak fel.

Itt muzsikál Urbán Lajos is tizennégy tag- ból álló pompás zenekarával. Urbán Lajos ha- tarozottan becsületet szerez Párisban a magyar zenének. Állandóan nagy közönsége van a ma-

gyar vendéglőben, gyakran eljár ide a zene kedvéért Millerand kereskedelmi miniszter is feleségével. A múlt napok egyikén Millerand a diplomáciai testület tiszteletére nagy ebédet adott, amelyen Urbán Lajos zenekara játszott. A francia uraknak s a diplomátáknak na- gyon megtetszett a szegedi cigány játéka s többször megtapsolták a magyar nótákat. Urbán már több előkelő háztól kapott megni- vást, amely által nemcsak nagy becsületet szerez, hanem szép számú Napoleon aranya- kat is. De nagyon jó fiúk is ezek a szegedi cigányok. Többször láttam a magyar ven- déglőben, hogy utalványt irattak s hazakül- dik pénzük nagy részét a feleségnek, a csa- ládnak.

A kiállítás jegyeinek ára esik — emelke- dik. Ma olcsó, csak 55 czentines. Reggel 10 óráig, este pedig 6 órától csak két jeggyel le- het belépni. A legőszintebben nyilatkozva, ezért az egy-két frankért, amelyért, belépünk a kiállítás területére, sokat, nagyon sokat látunk ugyan, de minden érdekesebb pavillont külön belépti díjat szednek. Így az előttem fekvő kiállítási program kimutatása szerint, ha minden érdekesebb pavillont meg akartunk látni, úgy ez, ha jobb helyeket váltunk, összesen kétszáz- ötven frankba kerül, ha pedig mindenütt a legol- csóbb díjat fizetjük, úgy száz, százötven frankot kell áldoznunk a kiállítás összes látványosságaira. Ez bizony borsos költség, de aki ezekre nem áldoz, arra csak felényi hatást fog gyakorolni a kiállítás.

De jó volt egyre: a magyar delegáció okulhat e tanulságból és nemcsak erélyesebb akcióra készítheti, de adjon az osztrákok vakmerő követelődzése, irigysége és kapzsisága erőt és impulzust a magyar delegációnak arra, hogy a jövőben még erélyesebben követelje a magyar érdekek istapolását. **Saturnus.**

A városok kongresszusa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29.

A törvényhatósági városok értekezletének ma volt a második napja. A tanácskozást *Zeichmeister* győri polgármester Győ: város tanácstermében délelőtt kilenc órákor kis számú közönség jelenlétében nyitotta meg. Később azonban a közönség jelentékenyen megszorodott.

A mai ülés elején az iparra és kereskedelemre vonatkozó részt tárgyalták *Szávay* Gyula referálása alapján. Változatlanul elfogadták az előadói tervezetet.

Ezután az előkészítő bizottság pontozatai kerültek sorra.

Az első pont a kulturális ügyekről szólott. Az erre vonatkozó javaslatot változtatás nélkül fogadták el.

A második pont szerint a népiskolák, s ezekkel kapcsolatban a tanító és tanítónőkép-zők átalakításának az egész vonalon. Ezt is elfogadták.

A harmadik pont azt mondta, hogy kívánatos, hogy az állami középiskolákat, középipariskolákat stb. a legszélesebb körben állítsanak fel. Vita után azt határozták, hogy lényegben elfogadják a pontot, s kívánatosnak tartják, hogy az állam iparkodjék új iskolákat állítani, s a polgári leány és felsőbb leányiskolákat államosítani.

A negyedik pont a felsőbb egyetemi oktatással foglalkozván, kívánatosnak mondja az egyetemek szaporítását, s a decentralizálást.

Az ötödik pont azt kívánja, hogy az állam állítson fel a szükséges számban humánus intézeteket, mint lelenczházakat, árvaházakat, vakok, süket-némák iskoláit és pedig nem a fővárosban, hanem a vidék megfelelő pontjain.

A hatodik pont kívánatosnak mondja,

hogy a városok kegyuri jogai és köteleiségei végleg szüntessék be. Erről nagyobb vita támadt, de végeredményében a javaslatot elfogadták.

Hetedik pont a szünügyek rendezése volt. A kongresszus határozata szerint szüni kerületek volna szervezendők; a szünigazgatói engedély minősítéshez és vagyoni megbízhatóságához volna kötve és az engedélyek száma korlátozandó volna.

Végül arról tanácskoztak, hogyan lehetne biztosítani határozataik megvalósítását és eredményességét. Hosszu vita után az elnöknek azt a prozoziczióját fogadták el, hogy egy állandó bizottságot alkossanak, a melynek feladata figyelemmel kíséreni a határozatok érvényesülését és fentartani a városok közti összeköttetés folytonosságát.

A tanácskozás befejeztével *Salacz* Gyula kir. tanácsos, Aradváros polgármestere mondott köszönetet Győr város törvényhatóságának és a város polgármesterének a kezdeményezés munkájáért. *Zeichmeister* győri polgármester válaszában viszont a városok érdeklődését köszönte meg, s tizenkét órákor berekesztette a kongresszus tanácskozásait.

A vendégek egy része Pannónhalmára, a másik része hazautazott.

TÁVIRATOK.

A belga választások.

Brüsszel, május 29. (Saját tud. táv.) A hivatalos adatok szerint a képviselő-kamarába 85 katolikus, 33 kereszténydemokrata, szabadelvű és radikális és 33 szocialista képviselőt választottak. Az újra megválasztott képviselők között van *Bernaert*, a kamara volt elnöke, *Woeste* a volt miniszter, továbbá *Deffuisseaux* és *Demblon* szocialisták. *Daens* abbé volt kereszténydemokrata képviselőt nem választották meg újra. A szenátorválasztások teljes eredménye még nem ismeretes.

Anglia és Oroszország.

London, május 29. (Saj. tud. táv.) Az alsóház ülésén *Brodrick* parlamenti államtitkár kifejtette, hogy a legutóbb kö-

mas hatástól, melyet bennem a múlt hónapok egyikén keltett az igazi Morgue. Ott a Szajna mellett emelkedik az a csuf épület, amelyben nyolcz kis márvány asztalon fekszenek mind sorban azok a szerencsétlenek, akik elpusztultak a világváros zürzavarában és senki sem tudja hogy kicsodák. Az emberek nagy üvegablakon át reájuk bámulnak. Jön egy kis gyermek felágaskodik, hogy jobban lássa őket. Jön egy anya, aki ráismer leányára, völegény menyasszonyára . . . Borzasztó jelenet! S itt feküdt egy éjszaka az a csodaszép színésznő is, *Jeanne Henriot*, akinek testét a Theatre Francais égésekor nem tudták felismerni . . .

A rendőrség kiállította továbbá rabjainak börtönben készített munkáit, melyek közül nem egy művész-kézre vall.

A nagy teremben vannak majdnem két századra visszatérőleg Páris város polgármestereinek és rendfőnökeinek arcképei.

A legtöbb nyilvános épület, kórház, kaszánya modellje, iskolák munkái s még sok Páris városára vonatkozó tárgy látható ez óriási épületben, amelynek részletes leírásába nem bocsájtkozhatok. Még több terem zárva is van, ahol még mindig tart a berendezés munkája.

Utolsó levelemben „Párisi nők“ czim alatt inkább csak a demi-monde-okkal és a grisetto-okkal foglalkoztam. A párisi nők jóhírének érdekében kötelességemnek tartom utólag megjegyezni, hogy általában téved az, ki a párisi nőket mind könnyelműnek és kicsapongónak tartja. Ellenkezőleg; a francia asszony kitűnő és takarékos gazdasszony, aki kellemmel és vidámsággal végzi házi kötelességeit Párisban

tött orosz-koreai egyezmény semmikép sem függ össze a főnhatósági joggal, hanem körülbelül olyan koncesszió, aminőt *Japán* kapott a mazampói szerződéses kikötőn belül. A kormánynak nincs tudomás arról, hogy Oroszországnak fegyverereje van a köszénraktárul átengedett területen vagy hogy erődítményeket szárdékozik ott létesíteni. Oroszország ernézve már 1886-ban tett ígéretet egy másik hatalmasságnak. Hogy milyen lépéseket szándékozik tenni az angol kormány, az esetben, ha Oroszország nem követi ennek az ígéretnek megfelelő politikát, olyan kérdés, amelyre majd csak akkor lehet felelni, ha olyan események állnának be, amelyek Anglia jogait vagy érdekeit érintik.

Kínában aggodnak.

Peking, május 29. (Saját tud. táv.) A diplomáciai testület értekezletet tartott, amelyen a fölöttébb nyugtalanító helyzetről tanácskozott.

Johannesburg alatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29.

Az angolok, a mint átlépték a Vaalfolyót, megvetették lábukat Transzvália s azóta gyors menetelésben sietnek a főváros, Pretória felé.

Ma már Johannesburg alatt járnak *Roberts* lord csapatai. Ide egy ugrás csak Pretória és ha ez is elesik, a buroknak fel kell adniok minden reményt.

A nagy délafrikai dráma közeledik utolsó felvonásához. A háboru egy hó, de egy hét alatt is véget érhet, a szerint mikép határoznak Pretóriában.

Hírlik, hogy *Botha* fővezér már tárgyal *Krüger* elnökkel, mikép kössék meg a békét. A béke felé hajlik *Steyn* is, valamint a parancsnokok nagy része. Csak *Krüger* nem enged, ő még mindig halálra akarja vivatni a háborut.

Valószínű, hogy Pretóriában a béke párt kerekedik felül s akkor a burok, kül-

Jelen levelemben Páris városának pavillonjáról óhajtanék bővebben írni. Az egész épület az építőművészet kitűnő kompozíciója. Belsejét gyönyörű téli-park disziti, csakis a szélén vannak a kiállított tárgyak elhelyezve. Ha rossz az idő, ide menekül a közönség nagy része. A hatalmas pálmák alatt vannak elhelyezve mindazok a szobrok, amelyet a város tíz év alatt összevásárolt. A parkot ezenkívül pompás szökőkutak diszítik.

A főkapun belépve, először is a Préfecture de police, a rendőrség kiállításával találkozunk. Ehhez hasonló kiállítást rendeztek Budapesten is, de a párisi rendőrség tárlata már annyival is inkább érdekesebb, mert feloleli a nagy forradalom emlékeit is s kiállítja mindazt, ami a rendőrségre vonatkozólag azokból a véres napokból fennmaradt.

Ott vannak mindazok a börtönkapuk, rabruhák, bilincsek, evőeszközök, melyek a forradalom egyes nagyobbhirű áldozataival vannak összeköttetésben. Különös érdeklődést keltenek a szerencsétlen véget ért király s királyné szomorú emlékei.

Ki van állítva egy pár hírhedt anarkista bombája, betörők, gyilkosok s egyéb veszedelmes emberek szerszámai. Ugyanitt találkozunk egy pár ezer szélhámos, rovott multu egyén arcképével, közöttük nem egy perfekt gavalárnak látszó „uri ember“-rel. Sok az érdekes nyomtatvány a párisi rendőrség multjának emlékeiből.

Nem csekély borzadalmat kelt a „Morgue“-ról rendezett tárlat. Erről nem is merek írni, mert nem tudok szabadulni attól a borzadal-

sok a kis tőkepénzes, ami arra mutat, hogy sok a takarékos háziasszony. A francia nő jellemét semmiesetre sem szabad ama nők után megítélni, kik kávéházakban, meg mulatóhelyeken énekelnek ledér dalokat és kánkánt táncolnak. Ezek csak egy kis perczenjét teszik lakosság női részének, mely alapján véve épülye éreynes, mint Európa bármely nagy városának hölgyközönsége. Legföljebb szabadon gondolkozásu és beszédű.

Nagy mulasztást követtem el az által, hogy még sohasem emlékeztem meg arról a pompás képről amelyet este nyujt kivilágítás mellett a kiállítás. Mi sem bizonyítja jobban a kivilágítás nagyszerűségét, mint az, hogy este bár becsukják a pavilonokat s a belépti-díj pedig kétszeres, mindazonáltal este özönlük a legnagyobb közönség a kiállítás területére.

Legimpozánsabban az Eiffel torony van kivilágítva. Tétéjétől aljáig lámpák égnek, felette pompás korona disziti, ugyaninnen két messze sugárzó, erős reflektor világitja meg majd itt majd ott Páris városát.

Káprázatos látványt nyujt a Chateau d'eau és a Palais de l'Electricité. Pazarul kivilágított még a Trocadero és a főkaput is. A főkapun pompás azurkék szin dominál.

Egyáltalában minden pavillon ki van világitva állandóan. Az idegen nemzetek szintén kivilágítják épületeiket, de a magyar pavillon sötétben áll. E sötétséget azzal okolják meg, hogy a mi romantikus stylünkhöz nem illik a cifra villamvilágítás.

Azt hiszem, hogy a kormánybiztosságnak ebben sincs igaza.

egész világ bámulatát kiküzdötték öndelmi harcukban, leteszik a fegyvert. Aztán pedig kezdődik az angolok félve tegett uralma . . .

Mai távirataink a következők:

London, május 29.

Roberts lord jelenti tegnapi kelettel Klipribról: Ma 20 mértföldet mentünk és most 14 mértföldnyire vagyunk Johannesburgtól. Az egészség különféle védelmi hadállásokat készít elő, de közeledésünkre egymás után valamennyit elhagyta. Annyira szorongattuk az enyéget, hogy alig ért rá öt ágyuját kocsira keni és az itteni állomásról elszállítani, a mi a nyugat- ausztráliai lovasított gyalogság ár behatolt a községbe.

French és Hamilton tábornokok csapatai, látszik, balszárnnyunktól körülbelül 10 mértföldnyire harciba keveredtek az ellenséggel, mert dél óta ágyu- és puskalövéseket hallunk.

London, május 29.

Az alsóház mai ülésén Balfour, a kincstár lordja, kijelentette, hogy nem kapott értesítést arról, hogy a dél-afrikai köztársaság kormányával kealkudozások folynak. Kijelentette továbbá, hogy semmi sem bizonyítja azt az állítást, hogy az angol foglyokkal Pretóriában rosszul bánnak. A foglyok kieserülésének híre sem bizonyult valósnak.

Wyndham hadügyi parlamenti államtitkár bejelenté, hogy a Dél-Afrikában lévő összes csapatok száma 221,000 ember. Az otthon fegyverben lévő csapatok számát nem lehet pontosan meghatározni. A reguláris csapatok létszáma a gyarmati tartalékos csapatokkal egyetemben körülbelül 120,730 milícia száma körülbelül 77,000 ember.

Redmond azt kérdezi, hogy hány bur állott harcban Dél-Afrikában és igaz-e, hogy minden egyes burra 10 angol jut.

Erre a kérdésre nem válaszol a kormány.

London, május 29.

A Daily News jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel: Botha tábornok Pretóriába érkezett, hogy Krüger elnökkel a békekötés feltételeiről tanácskozzék. A Times jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel: Botha tábornok néhány nappal ezelőtt Pretóriában tanácskozott a kormányval és határozottan ajánlotta a kapitulációt. Steyn elnök szintén békét ajánlott, csak Krüger elnök kívánja a háboru folytatását. Pretóriában azonban tulnyomóan a nézet, hogy a békepárt minden pillanatban felülkerekedhetik.

London, május 29.

Fokvárosban hire jár, hogy Krüger elnök kijelentette, mikép a johannesburgi, Randon lévő bányákat fel fogja robbantani, mielőtt az angolok oda érnének.

London, május 29.

Roberts lord nem engedi meg, hogy világhíres hadműveleteiről magán táviratokat küldjenek a hadi tudósítók. Katonai szakkriatikusok azonban a szüszavú hivatalos táviratokból is azt következtetik, hogy ma már komolyt Johannesburgba és legkésőbb pénteken Pretóriában lesz.

Az angol seregek ma megszállták Heidelberget és ezzel elvágták a burok legfőbb natali utat.

London, május 29.

A Daily Mail jelenti, hogy Krüger és Steyn előkészületeket tesznek arra, hogy valóságos pillanatban megszökjenek.

Az aradi művészeti-egyesület megalakulása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A mai nappal alakult meg véglegesen Aradon a művészeti egyesület, mely nagyszabású programot, széleskörű tevékenységet tűzött ki céljául. Új otthont teremt a művészetnek s ezzel áldozatot hoz a magyarság Génuszának. Most, hogy a belügyminiszter jóváhagyta az egyesület alapszabályait, kezdetét veszi a nemes munka.

Első teendő volt a megalakulás, mely Csák Czirjék rendfőnök, ideiglenes elnök vezetése alatt ma délután 5 órakor ment végbe a városháza kistermében.

Csák Czirjék elnök, megnyitva a gyűlést üdvözli a megjelenteket. Ezután örömmel veszik tudomásul, hogy a belügyminiszter az alapszabályokat jóváhagyta, ami most már lehetővé teszi a végleges megalakulást. Az elnök indítványára ezután megejtik az elnökség, tisztikar és választmány megválasztását, mi a következőképpen történt:

Elnök: Urbán Iván, alelnök: Robitsek Ágoston dr. és Vajda Lajos, igazgató: Csák Czirjék, titkár: Kovács Vincze és Párcz Béla, műtáros: Medveczky Ede, pénztáros: Urhegyi Alajos, ügyész: Nikolits Döme; felügyelőbizottság: Heinrich Sándor, Böhm Adolf, uttenberg Tivadar és Natland Bernát.

A választmány tagjai: Almási Pál, Ábrai Lajos, Párcz Béla dr., Bánhidó Antal báró, Beles János, Bohus István báró, Boros Béla, Burián János, ifj. Czeiler István, Csernovics Diodor dr., Csécsi Imre, Deutsch Bernát, Fábrián Lászlóné, Fábrián Lajos, Fényes Dezső, Gebhart István, özv. Hauser Károlyné, Hász Sándorné, Hegedüs László, Honisch István, Edvi-illés László, Institoris Kálmán, Kereskedő László, Kintzig Béla, Keresztes Gyula dr., Krausz József, Kristyórá János, Lócs Rezső, Lukácsy Lajos, Mark Károly, Mandl Vilmos dr., Matusik Márton, Neuman Dániel, Neuman Adolf, Nesnera Aladár, Ottrubay Károly, Péterffy Antal, Reicher Károly, Reinhart Gyula, Rosenberg Sándor dr., Rozsnyay Kálmán, Sáros Domokos, Schill József, Simon Karolin, Stauber József, Steiner József, Széll Ernő, Tagányi Sándor dr., Urhegyi Alajos, Tabakovits Emil, Tiszti Lajos, Töttösy Géza dr., Vas Sándor dr., Varjassy Árpád, Varjassy Lajos, Vársárhelyi Béla, Vársárhelyi László, Virágh Lajos, Zinner Béla.

Ezután Csák Czirjék szép szavakban beszélt az egyesület céljairól, majd indítványozta, hogy Széll Kálmán miniszternőkö, Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi minisztert és Dessewffy Sándor esanádi püspököt védnökökké; Fábrián László főispánt, Salacz Gyula polgármestert, Dálnoky-Nagy Lajos alispánt és Hock Jánost pedig tiszteletbeli elnökökké válassza.

A közgyűlés, mely az indítványt egyhangulag fogadta, Hegedüs László indítványára Csák Czirjéknek buzgó működéseért köszönetet szavazott.

A két delegáció ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29.

Ma mindkét delegáció ülést tartott. A magyar delegáció ülése egészen rövid volt, egészben alig negyven perczig tartott, az osztrák bizottság ellenben kora délelőttől késő délutánig tanácskozott, hogy elvégezze a dolgát, a melyet az obstrukciós hajlandóságú szónokok meglehetősen visszatartottak.

A magyar delegáció a külügyekkel foglalkozott. Falk Miksa előadói beszédében a külpolitikai helyzet biztonságát emelte ki és rendkívüli melegséggel di-

csérte a hármas szövetséget, mint békepolitikánknak támaszát.

Apponyi Albert gróf a hágai békekonferencia működését magasztalta és nagy melegséggel nyilatkozott annak sikereiről.

A delegáció a külügyi költségvetést elfogadta, s ezzel körülbelül készen is lett érdemleges teendőivel.

Az osztrák delegációban nem ment a tárgyalás olyan gyorsan és simán, mint a magyarban. A hadügyi és a tengerészeti költségvetés volt napirenden. A vita során Krieghammer báró hadügyminiszter több érdekes nyilatkozatot tett. Így beszélt első sorban a két éves szolgálati időről, a melynek behozatalát rendkívül sokszor sürgetik. Elismeri, hogy nem csekély gazdasági érték lenne az, a mit az állam nyerne azzal, hogy polgárait egy évvel kevesebb időre vonná el haszonhajtó rendes foglalkozásaiktól, elismeri azt is, hogy a hadsereg fentartási költségeit ez az újítás csökkentené, illetőleg több egyén volna kiképezhető katonának, mint most, de mégis határozottan ellene nyilatkozik a szolgálati idő leszállításának. Az a három év nagyon szükséges arra, hogy vérebe menjen a katonának a katonai tudás s különösen szükséges akkor, mikor a hadseregnek oly jelentékeny részét teszi a póttartalék, a melynek kiképzése a nyolcz heti minimumra van szorítva.

Másik érdekes kijelentése volt a hadügyminiszternek az, a melyet a párbajok dolgában tett. A hadügyminiszter egyszerűen megmondotta, hogy ő a párbaj ellen mint katona semmit nem tehet, bármennyire is igaz legyen az az állítás, hogy a párbajmániának legerősebb élesztője nálunk a hadsereg.

Schönburg herceg felszólalása keltett még nagyobb figyelmet. A herceg az ausztriai belügyekkel foglalkozott s azt hangsúlyozta, hogy a béke helyreállításának végső ideje is elérkezett már s ha nem sikerülne azt véghez a pártok közti meg egyezéssel létrehozni, akkor a monarchia legfőbb tényezője autorative kell, hogy létesítse.

A mai ülés késő délutánig tartott.

A delegációk üléseinek bezárása után ma udvari ebéd volt tiszteletükre.

A megsonkított korona.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29.

A tudományegyetem új épületében elkövetett merénylet híre éppoly gyorsan terjedt el a fővárosban, mint a mily izgatottságot keltett nemcsak politikai, hanem társadalmi körökben is. Az igazság érdekében felemlítjük, hogy valláskülönbség, de — nem politikai pártkülönbség nélkül — mindenki meg van győződve arról, hogy ez a zsidók ellen ügyesen és ravaszul kieszelt manőver volt, mert az kétségtelenül bizonyos, hogy a merényletet zsidó nem követte el. Annak a kutforrása olyan zavaros antiszemita, klerikális mederből eredt, a honnan jónak vélték épen a király egyetemi látogatása előtt egy kis antiszemita zajt csapni.

Némelyek egyenesen Luegeréktől származtatják a botrányos dolgot, mi azonban azt hisszük, hogy sokkal közelebb van a szülőanyja a merényletnek.

A kereszteteket még tegnap kijavították, illetve feltették és még késő éjjel is dolgoztak a szobrászok a lépcsőcsarnokban, hanem ez természetesen nem csillapíthatta le a felhábo-

rodást. A tetteseket nyomozzák és ha netán sikerülne kideríteni őket, úgy a legnagyobb szigorral fognak eljárni ellene, vagy ellenök.

Annyi már most is bizonyos, hogy a merénylők célta nem érnek, mert a kilőtt golyó ezuttal visszapattan.

A rut játék még *Visontai* Soma epéjét is felkavarta, pedig ez az ur ismeretes az ő klerikális és reakzionárius hajlamairól, sőt sokan még antiszemitasággal is vádolják. Ezuttal azonban ő is felháborodott politika elvtársainak gyalázatos taktikája felett, mert hiszen úgy tűnik fel, mintha ez a kis história egyenesen a zsidók bőrére menne.

— No hát — szólott Gyöngyös képviselője — ebből még sem lesz antiszemita heccz, se Tisza-Eszlár. Mert ezt a fogást már ismerjük. Ilyennel régen még lehetett zsidóüldözést csinálni, ma már hál' Istennek erről szó sem lehet. Mert az egész nagy butaság.

Az apám nagy talmudista volt. Ő beszélt, hogy a 15—16-ik században a zsidó husvéti ünnepeken zsidó-ruhába öltözködött papok (akkor a zsidóknak külön ruhájuk volt) mentek a el a zsidókhoz, hogy a husvéti szertartásokon részt vegyenek. Ilyenkor egy gyermekholttestet rejtettek el a zsidóknál s azután hirtelen eltűntek. Természetesen egy óra múlva a felháborított nép lemészárolta a zsidókat.

No hát ezt ma már nem lehet megismételni. Azért ne is féljete barátaim, — fordult *Visontai Mezei* Mórhoz, „szeretett barátjához“, semmi bajotok sem lesz!

— Nekünk nem is, Samu — vágott vissza hirtelen *Mezei*, — hanem neked igen, mert hiába beszélsz, én azt hiszem, hogy a te izgatásodnak az eredménye az egész merénylet De majd lerántjuk a leplet rólad.

A nevetők ezuttal a *Mezei* pártján voltak.

Egyébként a magyar állam czimere ellen elkövetett gaz merénylet ügye egyre nagyobb hullámokat ver. Az egyetemen ma rendkívül izgatottan tárgyalták ezt az ügyet úgy a hallgatók, mint a tanárok, az alatt, míg az aulában összegyűlve, a király látogatását várták.

Wlassics miniszter a rektor és az egyetemi tanács tagjai előtt hangsúlyozta, hogy a legerélyesebb intézkedéseket várja tőlük el.

— Nem akarok rendőröket küldeni az egyetem falai közé, hogy azok nyomozzanak itt, de föltétlenül kívánom, hogy teljes szigorral vezesse a tanács a vizsgálatot és vessen véget ennek a botrányos dolognak.

Valaki erre kérdést intézett a kultuszminiszterhez:

— Ő Felsője remélhetőleg nem tud semmit erről a gázságról?

— Mit gondol ön — felelte *Wlassics* — csak nem képzeli, hogy olyan minisztere vagyok a királynak, hogy ilyesmit eltitkoljak előle.

És csakugyan később a király megjelenése után a miniszter maga hozta szóba a gyalázatos merénylet ügyét.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A nyári szinkör megnyitása.

— Az első jelentés. —

Nagy falragaszok lesznek olvashatók holnap az utcákon. *Leszkay* igazgató jelenti be az öröndetes tény, hogy a színház állandósított, június hó 1-én társulatával ünnepélyesen megnyitja az első nyári szezont.

A jelentés egész terjedelmében így hangzik: Örömmel jelentem, hogy június 1-én megnyitom a városi szinkört.

Ünnepnapnak tekintem, midőn a vándorbotot letéve, először játszom társulatommal az

állandó színművészetnek emelt szinkörben és ünnepként hirdetem a város és vidéke közönségének, melynek lelkes akaratából ez az ünnep lehetővé vált. Tisztelettel hívom meg a nagyérdemű közönséget a megnyitó előadásra és az azután valókra, melyekkel mindig az lesz a czéлом, hogy kellemesen és olcsón szórakoztassunk mindenkit, a ki a színművészet új hajlékában fölkeres.

Ugy szerveztem társulatomat, hogy e szándékomnak ne legyen akadálya. Tanuság rá színtársulatom tagjainak itt következő névsora:

Andorffy Péter, A. Tájékerti Berta, Angyal Ilka, Acs Mihály, Bács Károly, Bácsné M. Julia, Bánáthy Ede, Bánáthné K. Erzsi, Békési Ferencz karmester, Bibor Felice, Becsky Jenő, ügyelő, Becskyné H. Róza, Billik Emma, Bittera Erzsi, Bizza Károly sugó, Bizzané Sz. Vilma, Boda Ferencz, Burián Erzsi, Czakó Vilmos, Dormán Julia, Érczkövy Károly, Érczkövy L. Szidi, Fenyéri Mór, V. Felhő Rózsi, Gáthy Kálmán, Gajda Ilona, Gerzsán Károly, G. Kertész Kata, Gönczy Gyula, G. Kertész Rózsa, Harmath Józsa, Hegyessy Gyula, Hajnal Dezső, Jenei Györgyike, Körösi Gizella, Kalocsa Róza, László Gyula, Mezey Péter, Molnár Géza, Nyilassi Mátyás, Parlagi Kornélia, Pilisi Mór, Pethő Julia, Rédey Szidi, Révész Henrik, Révész Henrikné, Rónai Rózsi, Szadai Ferencz, Sólyom Lajos, S. Erdélyi Emma, Szabó Lajos, Szabó Lajosné, Szabo László, Szabó Samu, Turchányi Olga, Tolnayné Hermin, Thury Mariska, Váray Mariska.

A nyári hónapok alatt a könnyebb zenéjü operettek, bohózatok, látványos színművek javából fogom összeállítani a műsort, melynek érdekességét az emberi ügyességnek szép mutatójaival fogom emelni állandóan. Azon voltam a darabok megszerzésénél és az aristák szerződtetésénél, hogy mindenben szépet és jót nyujtsak. Az én jóakaró közönségem meg fog róla győződni, hogy beváltom ígéretemet.

Hogy a szinkör látogatását mindenkinek lehetővé tegyem, a következő olcsó helyárakat állapítottam meg:

Földszinti páholy 10 kor. I-ső emeleti páholy 8 korona. I-ső rendű támlásszék (1—2. sor) 2 kor. II-od rendű támlásszék (3—6. sor) 1 kor. 60 fillér. III-ad rendű támlásszék (7—22. sor) 1 kor. I-ső rendű erkély ülés (1. sor) 1 kor. 20 fillér. II-od rendű erkély ülés (2—6. sor) 80 fill. III-ad rendű erkély ülés (7—11. sor) 60 fillér. Polgári állóhely 60 fillér. Diák és katonai állóhely 40 fill. Karzat 20 fill.

A m. tisztelt közönség pártfogását ismételtén kérve, maradok tisztelettel: *Leszkay* András, szinigazgató.

* **Jegyek az első előadásra.** A nyári színház megnyitó előadására szerdán délután 3—5-ig árulja a jegyeket *Gonda* László pénztáros a téli színház pénztárában. Csütörtökön és pénteken délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig szintén a téli pénztárnál árulja a jegyeket. Az előadás előtt egy órával este a nyári színház pénztárában lesznek még jegyek kaphatók. Az előadás mindig 8 órakor kezdődik.

* **A hatásvilágítási gépek** már mind megérkeztek és *Leszkay* igazgató esténként próbálja velük az elektromos fény hatásait. A próbák után aztán elvégzik a kisebb-nagyobb javításokat, módosításokat, melyek által az elektromos erő mind tökéletesebben lesz felhasználható.

* **Faragó Rezső** prologójából *Turchányi* Olga-val meg volt az első próba. A művész el fogja ragadni a közönséget a szép poéma közvetlenségével.

* **A próbák** eddig a téli színház színpadán folytak, mert a nyári színházban a festők és az elektrotechnikusok folyton dolgoztak. Az este volt az első próba az új színház színpadán *A görög rabszolga* első felvonásából.

Varjassy József halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A szabadelvü-párt ősz vezére immár ravatalon fekszik.

A legmélyebb gyász jeleivel van bevont a ravatalos terem. Fekete drapériák alatt, díszes virágok és lobogó gyertyák közt piháskoporsójában a halott. A koporsó környéke még is tele van élő virágokból font koszorúkkal.

Ugy pihen ott, mintha aludnék. Jóságos szép arcán csekély változás látható. Ezt csak azok a nagy szenvedések okozták, melyeken utolsó napjaiban keresztülment.

A nap minden órájában sokan látogatják a halottat, hogy megnézzék utoljára, hogy végcsut vegyenek érdekes vonásaitól.

Elérzékenyülés nélkül nem távozik senki. Meglett, idős férfiakat láttunk ma sirni a kópányok e derék, érdemekben gazdag ősz bajnokának ravatala mellett.

A család együtt van. Felváltva őrködnek a koporsó körül s fogadják kisírt szemmel a ködölő seregét.

(A szabadelvüpart részvétele.)

Az aradvárosi szabadelvüpart választmányát *Kristyóry* János alelnök ma délelőtt ipar- és népbank nagytermében tanácskozáshoz hívta egybe, hogy *Varjassy* József halálát szemben a kegyeletnek kifejezést adjanak a végtisztességen való részvétel módjait megbeszéljék. A párttagok tekintélyes számban gyűltek össze s kegyelettel áldoztak a párt tiszteletbeli elnöke feledhetlen emlékének.

Kristyóry János megható szavakban emlékeztette azt a nagy csapást, mely *Varjassy* József elhunytával a pártot és a közügyet egyaránt érte. E pótolhatlan veszteséggel szemben meg kell szíveinket lesújtó bánattal tölti el, kötelességnek tartotta a választmányt egybehívni, hogy megboldogult emlének adózzunk. Indítványozta a következőket:

- Az aradvárosi szabadelvüpart küldje részvét-átiratot a megboldogult családjához.
- Adjon ki külön gyászjelentést.
- Helyezzen koszorút az elhunyt ravatalára.
- A párt testületileg vegyen részt a temetésen.

c) *Padmaniczky* Frigyes bárót, az országgyűlési szabadelvüpart elnökét táviratban értesítse arról a lesújtó csapásról, mely az aradvárosi szabadelvüpartot érdemes volt elnökének utóbbi tiszteletbeli örökös elnökének halálával érte.

f) A párt egy tagja mondjon gyászbeszédet a ravatalnál.

A jelen voltak egyhangulag elfogadták előterjesztett indítványt.

A részvét-átiratot rögtön megszóvegezték, abban állapodtak meg, hogy azt holnap, szerdán délelőtt 11 órakor küldöttéleg nyujtják az özvegynek. A küldöttélegi tagok, kiknek társaságában a párt összes híveit szívesen látják, délután 11 óra előtt találkoznak *Kristyóry* János Bálványi-utczai lakásán s innét vonulnak a gyászházba.

A részvét átirat szövege a következő:

Nagyságos Asszony!

Az aradvárosi szabadelvüpart őszintén érzett fájdalommal értesült azon pótolhatlan veszteségről, mely Nagyságodat feledhetetlen drága férjének és pártunkat érdemekben gazdag vezérének váratlan elhunytával egyaránt érte.

Pártunk több mint negyedszázadon keresztül büszkén vallotta *Varjassy* Józsefet vezérének, kinek fenkölt szellemi eszméit mindig lelkesen és hiven követte.

Az aradvárosi szabadelvüpart végreha bizottsága a mélyen lesújtó gyászeset alk

tokkal szolgált ő Felségének, érdeklődött az uralkodó az iránt, hogy hol találták.

— A Dunából halászták ki a Dráva torkolatánál, — felelte az igazgató.

— Ha jól emlékszem, ugymond a király, egy ilyen állatnak nemcsak az agyaráját, hanem egész testét, szőröstől-bőröstől, husával együtt találták meg Sziberiában.

— Igen, a Lina torkolatánál találták a megfagyott mammothok közt. Rajzban megvan az intézetben is, jegyzé meg az igazgató és rögtön megmutatta a királynak a rajzot.

A római diszitő kövekre emlékezett a király még az 1896-i kiállításról, ez alkalomból is nagyon megdicsérte ezeket.

A látogatás végeztével ő Felsége bejegyezte nevét az intézet emlékkönyvének első lapjára. Ő Felsége ismételt elismerését fejezte ki a látott értékes és gazdag gyűjtemények felett, majd a közönség lelkes éljenzése közt eltávozott.

Az egyetemen.

A földtani intézetből a király a központi egyetemhez hajtattott. Délben érkezett meg ide kíséretével.

Az egyetemen Wlassics Gyula kultuszminiszter várta Ő Felségét Ponori Theurewk simil rektorral és a négy kar dékánjaival. Mikor a király megérkezett, Wlassics Gyula üdvözölte őt az egyetem épülete előtt. Az aulában a rektor köszöntötte a Felséges urat ezekkel a szavakkal:

— Hódolattal üdvözlöm Felségedet, végtelenül örvendek, hogy magas látogatásával megtisztelte intézetünket.

A király megköszönte az üdvözlést, mire Wlassics miniszter bemutatta neki a négy fakultás dékánjait és a műépítőt, a ki az egyetemet építette. A király meglepedését fejezte ki, de hozzátette:

— Most már azonban szükséges volna, hogy az egyetemi templomot is restaurálják, nagyon elüt így az új palotától.

Később megjegyezte Wlassicsnak:

— Ép a minap irtam alá ugy-e a resolúciót, hogy az egyetemi templom restauráltassék.

Az aulából az elsőemeleti diszterembe mentek fel. Az egyetemi hallgatók sorában meglátta a király az öt női hallgatót és megkérdezte Wlassicsot:

— Ezek a női diákok?

— Igen, Felség — felelte Wlassics — mióta legmagasabb elhatározásával lehetővé tette, hogy két fakultást látogathassanak a nők is, azóta vannak női diákok is.

— És hogy tanulnak?

— Tanáraiktól tudom, Felség, hogy igen jól. Kettő közülök pályadíjat is kapott.

Most a király odafordult a legelső kisaszszonyhoz és megkérdezte:

— Ön bölcsész, vagy médikus?

— Felség, én *filozopter* vagyok, — felelte nagy zavarában a leány.

A király jóízűen mosolygott, különösen mikor Wlassics megmagyarázta, hogy a filozopter a bölcsészethallgatók — *gunyneve* . . .

Ezután a király kezét szoritott az öt leánynyal, beirta nevét az egyetem emlékkönyvébe és végigjárta az új épület helyiségeit, azután az egyetemi hallgatók és az összegyűlt nagy közönség lelkes éljenzése közt kocsira ült és Budára hajtattott.

SPORT.

+ Az arad-hegyvidéki turista-egyesület választmánya által kiküldött kiránduló bizottság tagjai ez uton értesítettnek, hogy a szerdán, f. hó 30-án este 6 órára hirdetett ülés minden körülmény között a Millennium-söracsarnok külön helyiségében fog megtartatni. A bizottság tagjai: *Deniffleé* Ferencz, *Buja* Sándor, *Lamberger* Lajos dr., *Lejtényi* Sándor, *Maurer* Károly, *Schmidt* János dr. A bizottság elnöke.

Arad Munkácsy özvegyéhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

Arad város törvényhatósága tudvalevőleg mély részvétét fejezte ki *Munkácsy* Mihály, a város diszpolgárának elhunytá alkalmából. Erről *Salacz* Gyula polgármester a következőkben értesíti az elhunyt nagy művész özvegyét:

Nagyságos

özvegy *Munkácsy* Mihályné urnőnek

Budapest.

Azon nagy fájdalom, melyet nagy hazánkfiaának, a magyar nemzet legnagyobb művésznének halála országszerte okozott, a mely Nagyságodat egy szerető férjtől, országunkat büszkeségétől fosztotta meg, szíve mélyéig hatott meg minden magyar embert.

Kétszeresen érezzük a fájdalmat s a gyászt mi, kik a nagy művész fényes életpályájának kezdetén tanúi voltunk magas röptü szellemének, már akkor jelentkezett nagy tehetsége első szárnyprobálgatásainak.

A városunk falai között szerény viszonyokban élt fiatal emberből Magyarország fénylő csillaga lőn s midőn egy egész ország lelkesedett műveit, midőn a művelt világ bámulói közé szegődött, mi aradiak kétszeres szeretettel és büszkeséggel szemléltük annak a magasan fénylő fáklyának tüzeit, mely világszerte hirdette nemzetünk, az általa annyira szeretet hazának dicsőségét.

S midőn a fáklya kialudt, midőn a gyász homálya borult egy egész ország szívére, Arad város közönsége hullatta talán az első könyeket nagy fiának, városa mindenkor büszkén emlegetett diszpolgárának halála fölött.

Polgártársunkat sirattuk első sorban, mert az volt közöttünk, annak tekintettük nemcsak azért, mert közgyűlésünk határozata tette azzá, de mert szerettük az embert, tiszteltük a hazafit és határtalan csodálattal viseltettük a művész iránt.

Az országos gyász megmutatta Nagyságodnak, hogy mi volt férje nemzetének, e néhány sor tanubizonysága annak, hogy mi volt férje nekünk, Aradnak.

Igy éreztünk valamennyien, midőn tanácsunk indítványára városunk diszpolgárának, nemzetünk volt legnagyobb festőjének halála fölötti részvétünket jegyzőkönyvbe iktattuk.

Az Ő nagysága, a fénylő emlék, mely későbbi nemzedékeknek is még buzdító példaul fog szolgálni, az a tudat, hogy nemzetének becsülését vívta ki a külfölddel szemben, a hála mindezt vigaszt nyujt nekünk elvesztése felett, a mi részvétünk, egy egész ország bánata vigasztalja meg Nagyságodat.

Arad szab. kir. város közönségének 1900. évi május hó 9-én tartott közgyűléséből.

Salacz Gyula,
kir. tan., polgármester.

Sikkasztás a főpostán.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29.

A budapesti főpostán ma reggel nagy sikkasztás nyomára jöttek. Egy utalványkezelő főtiszt a legközönségesebb módon elsikkasztott tegnap *tízezer koronát* s ma nyomtalanul eltűnt. Bűnét épen hirtelen elmaradása leplezte le.

Az esetről, a mely a fővárosi postaigazgatóságnál nagy izgalmat keltett, s nagyarányu rovancsolást eredményezett, tudósítunk a következőket táviratozza:

Becsky Ignác postafőtiszt a főposta utalvány kifizető pénztáránál volt alkalmazva. Nagy pénzek fordultak meg naponta a kezén, mert hiszen ezeket és ezeket kellett kifizetnie az utalványhordó kézbesítőknek. Tegnap is hatvanezer koronát kapott ezen ugynevezett „elátmányra.”

Az ellátmány hovafofordításáról naponta be kell számolni. *Becsky* tegnap este a szokásos módon összeállította számadásait, 56,825 korona 35 fillér kiadást mutatott ki s a maradék

8174 korona 65 fillért készpénzben beszolgáltatva. Számadásai látszólag rendben voltak, így minden nevezetesebb ellenőrzés nélkül vették azokat.

Ma reggel *Becsky* nem ment hivatalra. Ez feltűnt különösen, mert semmiféle jelentés nem küldött, hogy miért maradt el. Utána néztek számadásainak, s rövidesen konstatazták, hogy *tízezer koronával többet tett kiadás* tegnapi elszámolásában a valódinál, úgy, hogy 46825 korona 35 fillér helyett 56825 korona fillér volt a látszólagos kiadás.

A postaigazgatóság azonnal jelentést küldött a rendőrségnek a sikkasztásról. Detektívmunkások *Becsky*nek a Bethlen-utca 3. szám alatti lakására, de őt nem találták ott. Miután a nyomozás egyáltalán nem vezetett eredményre, s *Becsky* nem került kézre, a rendőrség elrendelte körözését.

Becsky régebbi idő óta zilált anyagi viszonyok közt él már. Holmiját majdnem állandóan elzalogosította, s tegnapelőtt már annyira volt szűk a kapupénzt sem tudta otthon kifizetni. Szomszédai gyakran látták őt egy egyszerű öltözött leánynyal sétálni, a ki állítólag a D. utcában lakik. A rendőrség ezt a leányt kutatja most, hogy tőle szerezzen felvilágosítást *Becsky* hollétéről. Nincs azonban kizárva sem, hogy ez a leány szintén eltűnt a sikkasztó postással.

A nőegylet tavaszi ünnepélye.

— A hölgy és férfi rendezőség. —

Arad, május 29.

A polgári jótékony nőegylet június 3-án ünnepélyén közreműködő urnők és urhölgyeknek ma már teljesen össze van állítva a listája, mely a következő:

Háziasszonyok: *Fábián* Lászlóné fővédőnő dr. *Avarfy* Imréné és öz. *Hudetz* Ferenczné fővédőnő helyettesek.

A czukrászdában árulni fognak: *Avarfy* Irén, *Bánhid* Antalné, *Fábián* Lajosné, *Hegedüs* Sándorné, *Purgly* Lajosné, *Salamon* Augustáné és *Ullay* Antalné urnők; *Adler* Pirokska, *Cziffra* Emma, *Fábián* Margit, *Heppes* Szeréna, *Leitner* Pauline, *Neuman* Margit, *Ottubay* Mariska, *Reicher* Mária, *Szalay* Janka, *Szalay* Ilonka, *Szalay* Lenke, *Stancs* gassner Margit, *Tiszti* Kriszta, *Weiler* Mariska, *Vincze* Margit urhölgyek.

A confetti-sátorban lesznek: *Herman* Láné, *Lukácsy* Lajosné, *Virágh* Lajosné, *Reicher* Károlyné urnők, *Boros* Dóra, *Csiky* Margit, *Lukácsy* Anna, *Lukácsy* Pálma, *Leopold* Edith, *Reicher* Mária, *Vizer* Mártha urhölgyek.

A sörpavillonban árulni fognak: *Bogdán* Lászlóné, *Fényes* Kálmánné, *Haász* Béláné, *Issel* Lászlóné, *Ortutay* Gyuláné urnők, *Andrényi* Viktória, *Boros* Janka, *Bing* Elza, *Földes* Lujza, *Hann* Margit, *Köpf* Ilonka, *Kovács* Mariska, *Laczay* Boriska, *Szontagh* Ilonka, *Tiszti* Pálma, *Weiler* Josefina, *Vincze* Margit urhölgyek.

A tőzdepavillonban lesznek: *Wadovszky* Gyuláné, *Avarffy* Irénke, *Edvi-Illes* Lenke, *Hegedüs* Lócs Rezsóné urnők, *Antalfy* Giza, *Bach* Eszter, *Szidi*, *Basch* Ida, *Buchwald* Juliska, *Csepreghi* Csutak Méri, *br. Fechtig* Hajnalka, *Goldschmidt* Czelia, *Kovács* Mariska, *Kovács* Ilonka, *László* Berta, *Löffler* Irma, *Magyary* Ida, *Magyary* Mahler Lenke, *Molitorisz* Mariska, *Tonesz* Aranka, *Tonesz* Lujza, *Ubl* Ilona, *Verbos* Bella, *Verbos* Boriska, *Winter* Irma és *Zubor* Blanka urhölgyek.

A pénztárnál a következő urnők lesznek: *Hudetz* Ferenczné, *Barkó* Ferenczné, dr. *Kerék* Gyuláné, *Steiner* Jakabné és *Tiszti* Lajosné.

A „velencei éj” szerenádal alkalmával vesznek az oratórium egylet képviselőit azok tagjainak vezetésében: *Rámor* Lajos oratórium egyl. alelnök és *Vincze* Miklós egyl. elnök.

Az ünnepély férfi rendezőségét így állították össze.

Andrényi Gusztáv, Auszterweil László, dr. Bacs Zsiga, Biró Albert, Benedek Arpád, Bing Hugó, Enczky Kálmán, Bogdánffy Béla, Bolyos János, Ökényi Arisztid, Cárán Jenő, Cárán István, Deutsch Ándor, dr. Dálnoki Nagy Lajos, Dániel Dezső, Dávid Endre, Dániel Péter, Domonkos Gyula, Dörner Emil, Dörner János, Domány János, Dr. Fischer Jenő, Faragó Rezső, Groszmann Gyula, Grób Jenő, Hász Béla, Hady Adolf, Hady Antal, Heppes Aladár, Herz Andor, dr. Hanthó Jenő, dr. Herics Tóth József, Isztray Géza, Jakabffy Andor, Jakabffy Gyula, Jakabffy Lajos, Jegessy Károly, Jelinek Henrik, Kababó Lajos, Kintzig János, Kintzig Béla, Koys János, dr. Köpf János, gr. Königsegg Lajos, Kövér Antal, Kneffel Lajos, dr. Králitz Lajos, Laczay Gyula, Laczay István, Losonczy Zoltán, Molnár Géza, Mezey Andor, Magyar Andor, Nikolits Sándor, Nachtnébel Gyula, K. Nagy Dezső, Öry Aladár, dr. Pareczy János, Petkó Zoltán, Purgly Emil, Ransburg Sándor, dr. Révész Mór, dr. Reisinger Ferencz, Reinhart Álmán, Reinhart Gyula, dr. Rozsnyay József, Rozsnyay Kálmán, Rozvány György, Sándor Ede, Schauer János, dr. Somló Armin, dr. Sugár Jenő, dr. Schütz Henrik, Szánthó Mihály, Szathmári Zoltán, dr. Szalay Dezső, dr. Szalay Béla, dr. Szalay Géza, Szonogh Gusztáv, Tamazsdán Liviusz, Uray József, Veres Nándor, Velczov Géza, Vásárhelyi Dezső, dr. Verner Miksa, Zich József, Zima Tibor, Zborovszky Pál, Zubor Andor.

A szabadkai polgármester

gyilkossági felbujtás vádja alatt

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

Az ország legkedélyesebb városa kétségkívül Szabadka város. Itt minden megeshet. Bármilyen különös történések, meg sem lep már bennünket, mert hozzá vagyunk szokva, hogy Szabadka csak úgy dúsul a kinoszenzációkban.

Egy ma érkezett szabadkai levél *Mamuzsits* Lázár polgármesterről mond el egyet-mást. Csekélység az egész: *gyilkosság* való felbujtással, *hamis esküvel*, *okirathamisítással* és hasonló bűntények egész légióval vádolja Mamuzsitsot.

Kuriózumnak nagyon jó ez levél. Arra érdemes, hogy megörökítsük, már csak hagyjánál fogva is, mert ritka polgármester az, a kiről Magyarországon ilyen hamisítatlan *bácskai stílusban* szoktak írni. Ime a levél.

Szabadka két dologról nevezetes: buccsboráról és sajtópöreiből. A sajtóperek java részét *Mamuzsits* Lázár polgármester szokta inatani és rendesen elveszíteni.

De így van ez rendjén. Mert a polgármester sajtópöreit csak a látszat kedvéért indította mindig. Ha erkölcsi kényszer alatt nem állna, bizony nem mert volna soha az esküdtek elé lépni, vakmerően és kidüllesztett mellel követelni a közhivatalnoki tisztességének elősmegbecsülését.

De hát az ő vakmerősége határt nem ismer. A szégyenkezést a szemérmert ő nem érzi. Pirulni csak más tud az ő dolgai miatt is. Ez az ember Szabadka város első tisztviselője volt a korszakban, amelyben a jog, törvény és igazság diadalát és uralmát hirdeti a környéknek.

Ha csupán vádak és nem tényeket hoznak föl vele szemben, már akkor is lehetett volna neki a polgármesteri székben maradni. A tisztességérzet visszavonulásra kényszeríti az ártatlan embert is. A tisztességérzetet igen.

Szabadkán mindenki beszéli és tudja, hogy polgármestert *Benedek* Gyula vívómester *emlékre való felbujtással* vádolta, *Ruttkay* Máté pedig *okirathamisítással*, mások *hamis esküvel*

és becsstelen dolgok egész halmazával. Ha mindezen dolgok az igazság szikrányi alapját is nélkülöznék, akkor sem maradhatna polgármester. De ő az mégis. Az a hülye és átala suggerált, orránál fogva vezetett többség a köztörvényhatósági bizottságban az ő ereje, büszkesége, erkölcsi tartalma, nem pedig polgármesteri működésének tisztasága, korrektsége, egyéni tisztességérzete, ami a köztisztviselő erkölcsi tartalmát adja.

Szemébe vágta ezt a szegedi esküdtszék is, amidőn a vádlottakat, akik ellen sajtópert indított, fölmentette. Ezek a felmentő ítéletek erkölcsi arculverések, amelyeket azonban ő nyugodtan zsebre vág. Már egészen megszokta.

Legutóbb is kapott ilyen hatalmas arculverést, az esküdtek fölmentették a tisztaságát és becsületét kereső polgármester ellenfelét, a rovott multu, elzülött *Vukovics* József nevű elcsapott irnokát, aki „Szabadka szégyenköve” című cikkében ugyancsak kioktatta a tisztességről volt főnökét, a polgármestert.

Ez az ember, aki ezzel az erkölcsileg végtelenül lesújtó ítélettel lehetetlenné lett volna már a polgármesteri székben, június elsején újra a szegedi esküdtszék elé lép. Büszkén, emelt fővel, önérzetes hangon fogja elmondani a betanult szónoklatát és követelni fogja a becsületét két elzülött alakon, akik a vádlottak padján fognak ülni.

Ez a két jeles alak a *Vukovics* József és *Terbe* Vincze. Az előbbi a potyafráterek prototipusa. Irnok volt egykor, ma zugirász és a „Népszava” című jeles kis újság belmunkatársa. Ez a kitünően szerkesztett lapocskáról nevezetes, amiről az Arizona Kikker. Tudniillik, hogy szerkesztőségi tag csak börtönviselt lehet. *Terbe*, a szerkesztő, félesztendeig hevert a börtön-szalmán. Sikkasztás és okirathamisításért ült, azonkívül rágalmazásért is nem egyszer. Ez a multja a toll eme jeles és hivatott forgatójának. *Vukovics* József egy évet ült. Városunk ezen kitűnő férfiát hamis eskü miatt öltöztették rabruhába.

Ezek a jeles férfiak lesznek arra hivatva, hogy Szabadka város legelső polgárának, *Mamuzsits* Lázár polgármesternek erkölcsi diadalát, a régen szomjuhozott köztisztviselői elégtétellel kedveskedjenek.

Ez a két jeles alak, akiket még a multkori sajtópörben fölmentett az esküdtszék, azt akarja, hogy elítélje őket. Ki akarják csikarni az elítélő verdiktet. Miért? Mert ülni akarnak minden áron, ha ártatlanul is. Ezt kívánja a polgármester köztisztviselői reputációja.

Ha ők ülnek, a polgármester meg van mentve. Hát mért ne ülne két ilyen apró emberke olyan nagy férfiúért, mint *Mamuzsits* Lázár, aki ezért a kis szivességért *gavallérosan megfizet*?

Az esküdteken áll, hogy résen legyenek, nehogy öntudatlanul hozzájáruljanak ahhoz, hogy Szabadka első tisztviselője ilyen két börtönviselt ember megnyergetésével vegyen magának elégtételt.

HIREK.

— **Legfelsőbb kihallgatás.** A király ő Fensége ez alkalommal csütörtökön, május hó 31-én, fog *utoljára* Budapesten legfelsőbb kihallgatást adni. Előjegyzéseket naponként 9—2 óra közt fogad el a kabinetiroda.

— **A trónörökös rózsaszínű levelei** Az *Aradi Közlöny* jelentette a napokban, hogy a trónörökös *Zimony* közelében több napon át vadászott. Innét most utazott el. Tegnap este érkezett külön vonata Szabadkára és itt igen érdekes posta várt a trónörökösre. *Helbling* állomásfőnök várta

a vonatot és megérkezésekor a fővadászmester által bejelentette, hogy ő fenségével óhajtott bejelenni. Két darab rózsaszínű borítékban *Drezda* bélyegzővel ellátott levél volt a kezében. Az állomásfőnök bevitte a leveleket s átnyújtotta a trónörökösnek, aki megköszönte és kétszer is kezet nyújtott az állomásfőnöknek. A trónörökös nyomban fölbontotta a leveleket és elolvasta. Míg a vonat állt, néhány vasutas verődött össze a kocsik előtt és kíváncsian nézték a trónörökös daliás alakját. A rózsaszínű levelek, melyek *Drezdából* érkeztek — a trónörökös menyasszonya, *Chotek* grófnőtől valók.

— **Ebéd a királynál.** Ő Fensége ma délután 6 órakor budai várpalotájában vendégül látta a delegációk tagjait. A király igen jó hangulatban volt, a delegátusok közül mintegy huszonötöt megszólításával tüntetett ki. Általánosan feltűnt, hogy a *cseheket* mellőzte, sőt *kerülte a király, azok közül egyetlen egyet sem szólított meg.*

— **Szegedi törzstisztek Aradon.** A jövő hónapban Aradon nagy harcászati lovaglást tartanak a magasabb rangú törzs- és főtisztek. A katonai gyakorlat célja az, hogy a parancsnokokat a terep mikénti kihasználásában, a harcvezetésében kellőképpen kioktassák. A gyakorlaton részt vesz a szegedi 5. honvédegyezred tisztikarából *Hofbauer* István cs. és kir. vezérőrnagy, *Nagy Győző* ezredes, *Csath* Lajos és *Sauter* Gáspár alezredesek. A harcászati lovaglás június hó 5-én kezdődik.

— **A termést elverte a jég.** Arad megye mezőgazdasággal foglalkozó lakosságát a mai napon szomorú meglepetés érte. Délután 3 óra felé vihar kerekedett, amely bőségesen ontotta magából a kártevő égi háborút. Bent a városban csak szélvihart, utána heves záport éreztünk, de a megye egyes vidékein, főleg az északkeleti részekben *jéggel* járt a vihar, amely tömegtelen kárt okozott a sarjadó vetésekben. A megye több községéből kaptunk jelentést a jég pusztításáról. Legérezhetőbben a *borossebesi* járás egyes helyeit sújtotta a kár, főleg *Buttyint*, ahol diónagyságu jég esett, még pedig oly tömegben, hogy az égiháboru elállta után lapátolni lehetett. *A jég tönkretett mindent az egész határban.* Bent a községben csaknem az összes ablakokat beverte.

Nagyváradról táviratozzák: *Dobrest* községben és környékén borzalmas jégverés volt, mely az őszi és tavaszi vetést teljesen elpusztította. *Az idén nem lesz aratás,* a lakosság a legnagyobb nyomornak néz elé.

— **Frigyes főherceg Párisban.** *Frigyes* főherceg és *Izabella* főhercegnő ma délelőtt családjukkal és kíséretükkel meglátogatták a kiállítás ruházati csoportját. A kiállítás kapujánál *Lukács* kormánybiztos várta a főhercegi családot és mindjárt a magyar csoporthoz vezette őket. Ő Fenségeik egy óránál tovább időztek a magyar csoportban. Különösen megnyerte tetszésüket az *Izabella-egyesület* kiállítása, amelynek rendezését maga a főhercegnő vezette. *Lukács* Béla kormánybiztos figyelmeztette a főhercegnőt, hogy kiállítása általános és méltó feltűnést keltett, mire a főhercegnő megjegyezte, hogy a mintákat sajátkezűleg rajzolta. Ez alatt értesítették az osztrák kormánybiztosságot, hogy ő Fenségeik a magyar csoportban időznek, mire *Exner* kormánybiztos és *Schönborn* gróf átjöttek a magyar kiállításba és megkérték ő Fenségeiket, hogy látogassák meg az osztrák csoportot is. A főhercegek előbb megmagyarázták az osztrákoknak az *Izabella-egyesület* áldásos működését, azután pedig *Lukács* Béla kormánybiztossal átmentek az

esztrák csoport megtekintésére. Távozásuk előtt még megköszönték Lukács kormánybiztosnak kalauzolását és magyarázatait. Az osztrák csoportban a főherczegék alig időztek tovább egy negyed óránál. Holnap újra megtekinthetik a magyar vadászati csoportot, a mely legszebb csoportja a kiállításnak.

— **A megtévesztett ebéd.** Némileg zsenans helyzetbe jutott ma Tisza István gróf, országgyűlési képviselő, a magyar delegáció tagja. Hivatalos volt a *holnapi* delegátus-ebédre a király asztalához, ő azonban elnézte a meghívót és ma jelent meg a budai várakban. Midőn belépett a terembe, rögtön észrevette a tévedést, de a delegátusok ott marasztották és helyet szorítottak neki. *Türek* gróf és *Thoroczkay* gróf között. Ebéd végeztével Tisza gróf levélben mentette ki magát ezért a tévedésért *Löwenstein* gróf szertartásmesternél.

— **Hollán altábornagy meghalt.** *Hollán* Ernő főrendiházi tag, nyugalmazott altábornagy — mint tudósítónk táviratozza — ma 77 éves korában meghalt szívszélhűdés következtében Budapesten. Holttestét a családi sírboltba vidékre szállítják. A halál általános részvétet kelt.

— **Athelyezett albiró.** A király megengedte hogy *Csengey* Kálmán *világosi* kir. járásbíró albiró eddigi minőségében a nagykáta járásbíróshoz helyeztessék át.

— **A király a berlini mentőknek.** A király a berlini önkéntes mentőegyesületnek, látogatása alkalmával kifejtett szorgalmas munkálkodásáért ötszáz márkát adományozott.

— **Majláth püspök Wlassics ellen.** *Majláth* grófnak, az erdélyi r. hath. püspöknek lapja a gyulafehérvári *Közművelődés* közölve *Wlassics* miniszter legutóbbi ismeretes rendeletét, az erdélyi püspöki czimkérdésről a következőket írja:

A miniszter okoskodásának egyik legcsattanósabb és döntő argumentumaképpen azt hozza fel, hogy az „erdélyi római katolikus püspök” czim használatát annak a legfelső elhatározásnak a szövegében is, melylyel ő Felsőse a jelenlegi püspök urat *Lönhardt* Ferencz püspök mellé utódlási joggal segéd-püspökké kinevezte. Hát ez nem igaz. A királyi kéziratban, melyet lapunk jövő számában fogunk közjegyzőleg hitelesített másolatban közölni, erdélyi püspök szerepel. Hogy a hivatalos lap tévedésből vagy szándékkal hozta-e az „erdélyi római katolikus püspök” czimet, arról nem akarunk ezuttal bővebben szólni. De jellemző, hogy a miniszter ur önmaga által ellenjegyzett, tehát nagyon is jól ismert királyi kéziratot elferdített alakban hoz fel — látszólag bone fide — mult évi meggyőződésével szemben elfoglalt új álláspontja mellett. Hát ez mi? A Széll-kormány jog, igazság stb. féle elv gyakorlati alkalmazása?

— **Vilma királynő eljegyzése.** Weimarból jelentik, hogy a huszéves *Vilma* hollandi királyné a szász-weimari nagyherczeg unokájával, a 22 éves *Henrik* herczeggel a közel jövőben eljegyzést tart.

— **A honvédség nagygyakorlata.** Arról értesülünk, hogy a szegedi II. honvédkerülethez tartozó ezredek, ezek közt az aradi honvédszászlóalj őszi fegyvergyakorlata a folyó évben ismét *Buziás környékén* tartatik meg. Hogy mikor fog kezdődni, még nem jelentik.

— **Ismét a Dreyfus-ügy.** A közvélemény hosszú idő után végre belefáradt a *Dreyfus*-ügy tárgyalásába, miután a szerencsétlen kapitány kegyelmet kapott. Egy ideig még irtak, beszéltek az ügyről, de később már csak a fogságban megöszült kapitány tartózkodásáról és pihenéséről emlékeztek meg röviden. Nem úgy a francia társadalom. Párisban egyre tárgyalták az esetet, míg végre ma a kamarában is napirendre került a *Dreyfus*-ügy, melyről azt hitték már, hogy végleg letárgyalatott. *Boni de Castellane* gróf interpellált ma a *Dreyfus*-

ügyben, mely alkalommal ismét feljultak a botrányok, ha kisebb méretben is, mint az előtt. A helyzet mindazonáltal nagyon kényelmetlen volt a *Waldeck-Rousseau* kabinetre. Az interpelláció után *Burgeois* Leon indítványára bizalmat szavazott a kamara a kormánynak, ez ügyben követett eljárásáért.

— **Kolduló tanfelügyelő.** *Szabó* Mihály dr. torontálmegyei tanfelügyelő a napokban körlevelet intézett Torontálmegye összes községeinek előjáróihoz, melyben előadja, hogy a tanfelügyelői uti általán oly csekély, hogy annak felhasználásával nem látogathatná meg évenként minden község iskoláját, holott kívánatosnak tartja, hogy minden község iskoláját évenként többször is látogathassa. Ezen cél elérése végett kéri a községeket, hogy a tanfelügyelői uti általán nagyobbitására némi összeget neki beküldjenek. Ezen körlevelet a községi jegyzők személyére szóló névjegyek kapcsán küldötte el, mely névjegyeken a tanfelügyelő ur a jegyző urakat külön felkéri az „ügy” támogatására. A számítás nem rossz. Ha Torontál vármegye 215 községe átlag csak 10 frtot szavaz is meg, a tanfelügyelő ur évi 1200 korona uti általánya évi 4300 koronával szaporodnék. Ezzel persze már lehetne „utazni”.

Hir szerint Torontál megye főispánja ezen „ügyben” közbelépett s míg egyrészt illetékes helyre jelentést tett, másrészt intézkedett az iránt, hogy a községek a pénzek beküldésével ne siessenek. Az eddigiek szerint tény az, hogy egy főbb állami hivatalnok kompromittálta a közoktatásügyi kormányt és önmagát 215 község előjárósága és így a nagyközönség előtt is.

De a kompromittálásnál sokkal súlyosabb beszámítás alá esik a tanfelügyelői körlevél azért, mert a községi előjárókat tudatosan tévedésbe ejti. Torontál vármegye tanfelügyelője ugyanis évi 1200 korona uti általányt kap, de azzal, hogy a mennyiben ezen általán felhasználását és elégtelenségét elszámolás útján igazolja, minden további utazás külön ki lesz fizetve a közoktatásügyi tárcza terhére. Hogy ennek daczára, miért kéri a tanfelügyelő a községtől „uti általán-gyarapítást”, ezt hivatva lesz a bizonyára elrendelendő *fegyelmi vizsgálat* megállapítani.

— **Sztrájkok a főváros gépgyáraiban.** A magyar államvasutak gépgyárainak kőbányai uti telepén, mint tudósítónk táviratozza, ma részleges sztrájk tört ki. A mozdony-kovácsok, szám szerint kilencvenheten, abbahagyták a munkát, s háromtagu küldöttség útján kértek béremelést avval az indoklással, hogy ők végzik a legnehezebb munkát az egész gyárban s mégis a megélhetésük sincs biztosítva. Az igazgatóság elutasította a sztrájkolók kívánságát, erre ők kivonultak a gyárból a népligetbe. Holnap új küldöttség megy az igazgatókhoz. — A *Ganz*-féle waggonygyárban ma reggel már újból rendben folyt a munka, csak a kovácsok sztrájkolnak még, a kik béremelést is követeltek, de nem kaptak.

— **Galliffet lemondása.** *Galliffet* hadügyminiszter — mint egy párisi táviratunk jelenti — eddigelé még nem adta be lemondását. Azt hiszik, hogy ha csakugyan ez a szándéka, akkor sem a kamara bizalmi szavazata, sem a lebeszélés, a melyet valószínűleg meg fognak kísérelni, nem fogja őt eltéríteni szándékától. Hir szerint *Galliffet* tábornok, mikor a kamarából távozott, nagyon fáradtan tért vissza a hadügyminiszteriumba, a hol azt a parancsot adta, hogy senkit se bocsássonak eléje. Nem is fogadott senkit. Kezelő orvosa azt hiszi, hogy beteg és a kamara üléseinek látogatása veszedelmes volna reá nézve. A miniszterek állítólag holnap az *Elysée*-palotában *Loubet* elnöklele alatt összeülnek. Addig valószínűleg informálva lesznek

Galliffet szándékáról. Este az a még meg nem erősített hír terjedt el, hogy *Fritsch* kapitány elküldte segédeit *Waldeck-Rousseau* miniszterelnökhöz.

— **Májusi ájtatosság.** Holnap, szerdán a *Oratorium Egylet* férfi kara énekel. Előadás kerül egy, a mult század elejéről való régi magyar egyházi ének.

— **Vidéki kereskedők mozgalma.** Míg a fővárosi kereskedők körében mozgalom indul meg az ellen a törvényjavaslat ellen, mely az ipartörvény 50. szakaszának módosításával akarja tiltani a megrendeléseknek magánosoknál való gyűjtését, addig a vidéki kereskedők amellet agítálnak, hogy a javaslat törvényere emelkedjék, mert az ő érdekeiket sérti, és a fővárosi kereskedők utazói magánosoknál gyűjthetnek megrendelést. A vidéki kereskedők e mozgalma a veszprémi kereskedők társulat indította meg, memorandumot küldve a városi országgyűlési képviselőjének, melyben arra kéri, hogy az országgyűlésen is hasson oda, hogy a javaslat törvényere emelkedjék, még pedig ne is a mai formájában, hanem úgy, hogy az utazó még előzetes írásbeli felhívással se kereshessen fel magánosokat, hanem teljes sen el legyen tiltva a magánemberektől való megrendelések gyűjtésétől.

— **Megszökött főhadnagy.** A *Budapesti Közlöny* mai száma hozza ezt az idézést:

Schieszl Albert m. kir. kolozsvári 21. honvédségi vezényelő főhadnagy ellen a béke idején tényleges viszonyban az általa elkövetett első sztrájkos büntetésének vádja miatt, hogy a polgári államszolgálatba való átléphetése céljából engedélyezett 3 havi és 14 napi szabadságának leteltye vagyis folyó évi január hó 28-ika után ismeretlen helyre eltávozván, csapattestétől mindeztől önkényüleg és nyilvánvalólag abból a szándékból marad távol, hogy magát a szolgálati kötelezettség alól mindenkorra kivonja, a katonai büntetőrendtartás 355. §. értelmében az idézési eljárás megindítatik s a nevezett m. kir. kolozsvári IV. honvéd kerületi bíróság előtt 90 napos megjelenésre oly hozzáadással idéztetik, hogy meg nem jelenése esetén is, mint engedetlen elmen. a katonai büntető eljárás foganatosíttatni, elzetárgyalás és ítélethozatal távollétében is eszközöltetni fog. Kolozsvárott, 1900. évi május hónapjának 26-án.

Palkovics s. k. altábornagy.

— **Nagy bukás.** New-Yorkból táviratozzák, hogy a *Seymour Johnson and Company* cég mebbukott. Az érték- és a gyapottőzsdén azt becsülték, hogy a cég pénzzavara ugy keletkezett, hogy hausse-üzleteket kötött gyapatra, két hét óta a baisse-spekulációhoz csatlakozott. Az értéktőzsdén is kötött a cég üzleteket. A cég tartozásainak nagyságáról semmit se lehet hallani. Ugy mondják, hogy az értéktőzsdén nem nagyok a kötelezettségei és a gyapottőzsdén is kevés elintézetlen tartozása van és is teljesen fedezve van.

— **Elbocsátás a honvédség kötelékéből.** m. kir. honvédelmi miniszter *Tábor* Gynla aranygyógyszerészt, a 8-ik honvédségi vezényelő nyilvántartásában álló tartalékos gyógyszerész-járulnokot a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

— **Az oberammergaui finánczok.** Oberammergauiban az idén is Krisztus életéből merített passziós játékokat rendeznek, melyek megtekintésére messze földről zárandokolnak az érdeklődők. Régi időben a város előkelőségei fogadalmat tettek, hogy minden tíz évben rendeznek ily ünnepélyt, és az utókor megtartotta mindeztől fogadalmat és nagy buzgalommal rendezi a bibliai tárgyú előadásokat, melyek sztrájkos replói csakis oberammergaui bennszülöttek lehetnek. E színelőadások költségvetése érdekében képet nyújt arról, hogy mily óriásiak a bevételek és mily nagyok a színelőadások kiadásai. 1880-ban 336,596 márkát és 34 fillért vettek fel és ugyanannyit is adtak ki; ez összegből a színház felépítésére 80,000 márkát, különböző előadásokra és alapítványok létesítésére 100,000 márkát és a szereplő személyek díjazására 110,000 márkát fizettek. 1890-ben majdnem kétszerannyi volt a bevétel: 695,000 márkát, a kiadást szintén ki is adtak. A szereplő személy-

a legmagasabb tiszteletdíjban Krisztus egyesítője részesült, aki 2000 márkot kap. Ez időn a 40 előadásból 1,141.320 márkát nek bevenni.

— **Vérgő vetélytársnők.** Hihetetlenül vérgőz történt tegnap délután Nápoly legnépesebb utcáján. *Ravenna* Philomena, usz esztendő leány az anyjával sétált, szembe jött vele vetélytársnője, a 18 Assunta *Barone*. A Ravenna leány alig meglátta vetélytársát, rárohant, éles késsel san megsebesítette s azután a szerencsétlány anyjának a vállába és derekába dőfte. Mikor a sulyosan megsebesített Assunte a anyját összeesni látta, mindet erejét szedve, ugyancsak kést rántott és leszurta Ravenna leány anyját, a ki *szörnyet halt*,ilkos elmenekült.

— **A napfogyatkozás.** Madridból táviratoz: A tereken és az utcákon óriási néptömegült össze, hogy a napfogyatkozást nézze. enyében és Argamasillában is jól lehetett igyelni a tűnényét, a mely ugy folyt le, gy a csillagászok előre megmondták. Mikor es napfogyatkozás beállott és mikor megija ismét megjelent az égboltozaton, az néptömeg tapsolt. A napfogyatkozás Aln is teljes volt. Számos külföldi misszió a tűnényet, a mely 65 másodperczig tt. A sötétség nem volt teljes, hanem csak külszerű. A nap fénye nem volt intenzív; rai rövidék és színtelenek voltak.

— **Az aradi dalegylet** népünnepélye a vággetben július hó 18-án lesz megtartva.

— **Kofaasszonyi bók.** Egy szélesszáju, piros szuszogó kofaasszony járt ma a városházán, egy régi ügyesbajos dolgának utána nézzen. A alnok tudára adta a kofának, hogy az ügye zést nyert.

— No hála az egek urának, csak hogy már vért, legalább nem kell többet az urral *gyalázadnom*, — jegyezte meg a kofa s arcán meg, hogy nagyon meg volt elégedve a csinos és fölött.

— **Agyonvert korcsmáros.** Battán — mint ezönk írja — véres gyilkossági eset törtszombat éjjel. Néhány duhaj legény megda *Mihelyes* József korcsmárosot és agyonrt. Az eset részletei a következők: *Csuhák* or, együtö Imre és még néhány legénypajrt, együtt dolgozták a néhétén legénypajSzombat este, hogy kikapták a hetibért, a nyek a csárdába mentek mulatni. Rjfél felé ények között czivakodás tört ki. A korcsms, látván, hogy ennek nem jó vége lesz, litotta a legényeket a távozásra és kérte az elfogyasztott ital árát is. Az ittas legét a korcsmáros felszólítása dühbe hozta, nösen adósi voltak *Mihelyesnek*. A korcsmárélyes felszólítására a legények, mint egy telre, felugráltak az asztaltól, a korcsmaég két kijáróját elállták s aztán székeket a, nekirohantak a korcsmárosnak. Ez szinzékkal védekezve, e közben leütötte véül a lámpát. A sötétséget a legények arra áltak fel, hogy a korcsmárosot letépérték a s addig verték a székekkel, mig megA gyilkos legények a tett elkövetése után nekültek, de a csendőrség, melyet még éjjel értesítették az esetről, tegnap valanyit elfogta és bekisérte a bírósághoz.

— **Huszonegy vízbefut** Budapestről jelenhogy négy bárka, mely Krajóvából indult Aluta folyón át, egy hidnak ütődött és aban alámerült. A bárkában környékbeli pakok ültek, közülök *huszonnyen a hullámokelték halálukat*, mig nyolczat a segítségükre kimentettek.

— **Az irnokok nehéz sorban** cím alatt tegnapunkban mehiptuk, hogy az aradvárme- központi és járási irnokok megfelelőbbtök idején a vármegye törvényhatóságának határozatát, a mely fizetésüknek hat és zázalékkal való emelését mondotta ki. Erreünkre vonatkozólag, illetékes helyről, an kijelentésére kéreztünk fel, hogy a közirnokok nem felelősek meg e határoés nem is irták alá a felelőbezt.

— **Betörő kóbor cigányok.** *Mácsán* ma éjjel *Petrilla* János és *Ottlakán* Gavrilla lakóháza az utczafeleli ablakon eddig még ismeretlen tettesek belopóztak és a lakásból mintegy 250 korona értékű feherneműt és vásznat loptak el. A csendőrség megindította a nyomozást. Azt hiszik, hogy a betöréses lopást kóbor cigányok követték el, kik az előző napokban telepedtek le a falu határára.

— **A legjobb tanácsadója** mindenkinek, akik ajándékot szándékoznak venni, Aradon *Porter* Vilmos koronás áruháza, mert a raktára a legmegszelhetőbb módon, minden cikket könnyen láthatóvá tesz. Ami pedig a földalatti helyiségekben rendezett játéktárlatot illeti, arról elmondhatni, hogy versenyen kívül áll.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A jezsuiták működnek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A Budapesten járt *bosnyák küldöttséget* egy birlapíró meginterwiewolta. Erről az érdekes beszélgetésről az alábbiakat közlik velünk:

A legnagyobb bajunk — így nyilatkoztak a bosnyákok — hogy a jezsuiták nagy *propagandát fejtenek ki Hercegovinában* és mindent elkövetnek, hogy a mohamedánokat a katolikus hitre térítsék.

Nagyon gyakori eset, hogy egy-egy gyermek egyszerre csak eltűnik otthonról. Senki se tudja, mi lett vele, merre ment, hová lett, mig aztán kisért, hogy elvitték Dalmáciába és ott a jezsuiták megkeresztelték, aztán pedig benn tartották a kolostorban.

A hol a szép szó meg a pénz nem használ, ott nem riadnak vissza az erőszaktól sem és Mosztárból meg Mosztár környékéről nagyon sokan tűntek el így, akiből aztán a jezsuiták erőnek-erejével katolikusokat csináltak. Ilyenek többek között: Gyukics Saja, Omanovics Rata, Arap Gyulsa, Durakovics Saja nevű nők, Mehics Salih és Gusics Alaja nevű férfiak.

Egy *Rokicsa* Becsira nevű nőt egy 13 éves meg egy másfél éves leányával csaltak ki Dalmáciába és ott aztán megkeresztelték minhármójukat.

Lyubuska községből egy asszony a leányával együtt átment Dalmáciába és ott az anya kivánságára megkeresztelték mindkettőjüket. Éveken át ott is maradtak. De mikor a leány nagykoruvá lett, ismét a mohamedán hitre akart térni. Hazament hát Dalmáciából *Ljubuska*ba. De amikor a csendőrség megtudták, hogy a leánynak mi a szándéka, visszakergették Dalmáciába, nehogy elhagyhassa a katolikus egyházat és ismét mohamedánná legyen.

— Az ilyen esetek mindennaposak!

— És miért nem mennek panaszra?

— Dehogy is nem megyünk uram! Megyünk mi! Csakhogy semmit sem érünk el vele! A kormány tisztviselői vállat vonnak és azt felelik: „Hja, a kormány ezen nem segíthet!” „Hja, a mi hatáskörünk nem terjed a határon túl.”

Az erőszakos megkeresztelések közül a legérdekesebb a *Fata Omanovics* esete.

Fata Omanovics 14 éves volt, mikor hazulról elvitték és megkeresztelték. Elvitték pedig egy katolikus vallású kmett (bérlo) és *Bucsanics* mosztári katolikus püspöknek a szolgája. Jó idő mulva derült csak ki, hogy a leányt egy dalmáciai kolostorban keresztelték meg és ott tartják.

A mosztári mohamedánok tudomást szerezvén a dologról, elmentek báró *Pittner*hez, a mosztári kerület főnökéhez, aki azt felelte:

— Ej, hát mit törödtök azzal a . . .

— És megmondta, hogy micsodával.

— Pedig nagyon becsületes, jóra való leány volt!

Báró Pittner különben azzal küldötte el akkor a nála járt mohamedánokat, hogy:

— No jól van, majd tesztek az ügyben valamit!

Ámde semmit se tett. Multak a napok, a kerületi főnök nem intézkedett, hát elment hozzá a mosztári mutti, *Dzsabics* is és megsürgette, hogy tegyen hát a dologban kellő lépéseket.

— Jól van, jól! — tért ki báró Pittner az ügy elől és megint csak nem tett semmit se.

Végre aztán vagy ötvenen fölmentek Pittner báróhoz és megkérdezték, mi lesz a leánynyal? Egyuttal átadtak ebben az ügyben egy, a kormányhoz intézett kérvényt. De annak se lett meg a kellő hatása. Az a válasz jött rá, hogy a kormány *semmit sem tehet* a dologban.

Erre azután 1899. október hónapjában egy deputáció a királyhoz és kérvényt adott át neki.

Ő Felsege azt felelte, hogy nem adhatja meg mindjárt a választ és majd informáltatja magát az ügyben. De azóta se történt eddigelő intézkedés a dologban.

Alig, hogy a deputáció a királytól vizszatért Hercegovinába, megint történt kísérlet olyan erőszakos megkeresztelésre. *Ibragemicse- vics* földbirtokosnak a két gyermekét akarták elvinni egy Mosztár mellett levő községből, csak hogy ezt több mohamedán ember még idejekorán észrevette és megakadályozta.

NAPIREND.

Május 30. Szerda. Róm. kath. naptár: Nándor király. — Protestáns naptár: Nándor király. — Görög-keleti naptár (május 17.): Andronik. — A nap két 3 óra 52 perczkor, nyugszik 7 óra 30 perczkor. — A hold két 5 óra 30 perczkor, nyugszik 9 óra 14 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 760.2 milliméter, délután 2 órakor 757.6 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor $9^{\circ} + 17.1$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 24.9$. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 3, délután 2 órakor EN. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor felborult, délután 2 órakor borult, dörög. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjósítás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Helyenként csapadék, zivatarok, hőszűvés. Szabadsághercegi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Május 31. Az aradmegyei gazdasági-egyesület szőlőszeti és borászati szakosztályának értekezlete délelőtt 10 órakor (Vármegyeháza)

Junius 10. A „Neptun” marosfürdő részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor (Neptun-fürdőépület)

Junius 19. Körorvosválasztás Kis-Peregen.

Junius 29. Lóverseny Kisjenőn.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, május 29.

A jó időjárásban a vetések szépen fejlődnek, kalászosodnak. A mai esőnek csak egy végszála érte földünket, de általában igen jó hatása volt a vetésekre.

A kapálás is folyamatban van, miért is a hetivásári behozatal alig néhány száz métermázsa tengeri és buza volt.

Mintegy 800—900 métermázsa buza és 500—600 métermázsa tengeri jól fizetett árak mellett kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

I-ső minőségű buza 7.20—7.30.

Középmínőségű buza 7.10.

Tengeri 5.20—5.30.

Rozs névleges jegyzés 6.00—6.20.

Arpa névleges jegyzés 5.40.

Zab névleges jegyzés 4.50.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 29.

Déltőzsde. A bznakinál mérsékelt, vételkedv korlátolt. Lanyha irányzat mellett 11.000 métermáza került forgalomba, 5—10 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműek közül rozs nyugodt, árpa forgalom nélküli, zab lanyha, tengeri tartott. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza májusra, Rozs májusra, Zab májusra, Tengeri májusra, Repcze augusztusra.

Zárul 4 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buza májusra, Rozs májusra, Zab májusra, Tengeri májusra, Repcze augusztusra.

Zárul 4 órakor: korona

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Leszámitolóbank részvény, Rima-Murányi vasmű részvény, Osztrák-magyar államvasuti részvény, Kőuti vasut, Városi villamos vasut részvény.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Május 29. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 98.—100.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 103.—105.— fillig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 101.—102.— fillig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 98.—100.— fillig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 96.—98 fillig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Romániai eredeti (Stachel) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 100.—101.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 98.—100.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 94.—96.— fillig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. — Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslelétszám: Május hó 26-án volt készlet 44093 darab, május hó 27-én fölhatatott 1552 darab, május hó 27-én elszállított 1281 darab, május hó 28-án maradt készletben 44364 darab. Uzet: Csöndes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. május 29.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar arany, Magyar ezüst, Magyar keleti vasut, Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény, Magyar nyereséysorsjegy kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön, Osztrák papírdarék, Osztrák járdék ezüst, Osztrák járdék arany, Koronajárdék, 1860-iki államsorsjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelintézet részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frankos arany (Napoleonador), Német birodalmi márka, London, Paris.

IDEGENEK ARADON.

— Május 29. —

Fehér Kereszt szálloda. Vecsey J. inspektorné M.-Berény. — Bruck Sándor utazó Budapest.

— Schwenda Károly utazó Budapest. — Altár Bertalan utazó Bécs. — Winter Fülöp utazó Bécs. — Trincser Éde utazó Bécs. — Reichman Zsigmond utazó Bécs. — Stasny Nándor utazó Budapest. — Nyári Géza utazó Budapest. — Serban Demeter utazó Budapest. — Krömer Gyula utazó Budapest. — Lederer Emil utazó Budapest. — Hartvig Ernest utazó Eltz. — Schick Simon utazó Prága. — Buzisi Ferencz tisztviselő Temesvár. — Maurer Kálmán birtokos Zolstan. — Reimer Jozsef főhadnagy Temesvár. — Weisz Lipót utazó Temesvár.

Központi szálloda. Gál Jenő és neje műgyemtemi tanár Budapest. — Wolfram József hivatalnok Diószeg. — Paters Tódor utazó Bécs. — Kapellner József utazó Bécs. — Baity Roman utazó Eger. — Bedő Mór utazó Budapest. — Poppe Gusztáv utazó Budapest. — Eisenstädter Ignác nagykereskedő Becskerek. — Gróf Zichy Andor és neje nagybirtokos Zemplénmegye.

CSARNOK.

Katicza.

Írta: Gottler Lajos.

(Folytatás.)

III.

A vén kastély mohos tetőzete fölött nyom nélkül suhantak el az évek. Tavasz, nyár, ősz, tél egymást váltották fel, s Katicza ezalatt jóformán kinőtt a gyermekruhából. A dada meséi sem nagyon érdekelték már. Inkább regényeket olvasott, melyeket a kastély könyvtárából keresett elő.

Édes apja csak úgy nem törődött vele, mint azelőtt. A nyári hónapok aiat, a mikor szokott társaságával megérkezett a kastélyba, szórakozottan homlokon csókolta leányát, megkérdezte, ha nincs-e valamire szüksége, aztán jóformán be sem várva a feleletet, elfordult tőle.

A leány most már nem igen mutatott érdeklődést a fővárosi vendégek iránt. Ösztönyszerűleg visszavonult arra az időre, míg ott voltak. A kastély elég tágas volt. Könnyen kikerülhettek egymást. Sokat időzött akkortájt a nagytiszteletű urnál is, a kinek magas műveltségű családja körében mindig jól érezte magát.

Ugy történt, hogy egyszer Katicza ott ült az erdőben, kedvencz helyén, egy tölgyfa csoport által alkotott természetes sátorban. Sejtelmes mély csönd volt körülötte, melyet semmi sem zavart, csak a bogarak zümmögése, meg az erdő titokzatos lélekzete, melyre a költők meg a szerelmesek azt mondják, hogy „hallani a csöndet”. Azt az ünnepélyes mély csöndet, melyet csak a természetimádók ismernek.

A leány teljesen el volt merülve az olvasásba. (Leonora, a regény hősnője éppen az udvarhoz készült, hogy bemutassák a herczegnőnek. Eddig nagy, falusi papucsokat viselt, most pedig atlaszczipőbe bújatták apró lábait s a rövid szoknya helyett uszályos, selyemruhát kapott. „Mit szólna az öreg Ilza, ha most így látna engem?” — gondolta magában. Szóval „a csunya kis hernyóból ragyogó pille lett.”) Hát elég az hozzá, hogy Katicza roppant el volt mélyedve az olvasásba, a mikor egyszerre csengő, kacagó női hang ütötte meg fülét.

— No nézd! milyen édes szép gyermek! És egy fehér ruhás, aranyzöke fürtös leány bámult reá, a tölgyfa-lombsátor bejáratánál.

Katicza megrezzen és lebecsájtotta a könyvet. Akkor már többen is voltak ott. Édes apjának vendégei kirándulásra indultak a szomszédos hegy tetejére. A szöke hölgy mögött egy fekete bársony kabátos férfi állott és a hogy észrevette őt, megfogta társnőjének karját, szelid erőszakkal készítette el onnan.

— Oh! hiszen ez az Andráslaky leánya! Annyi kicsinylő föl sem vevés volt a hangjában, hogy ez még jobban bántotta Katiczát, mint a hölgy fölényes pártfogói modora.

A vidám társaság a másik perczben már tovább haladt.

A leány villámló szemmel állt föl ültéből, úgy hallgatta a távozók zajos társalgását, mely mindig jobban elhajt az erdőben. Édes apja szavát is hallotta, de Katicza jobban figyelt arra a másik hangra, a mely olyan kicsinylőleg mondta az elébb: „Oh! hiszen ez az Andráslaky leánya!”

Eltette a könyvet, mert a betűk tártak szemei előtt. Nem tudott ma többet vasni. És amint a keskeny erdei ösvény magányosan haladt a kastély felé, homlók emlékei között egy álmatlan éjszaka eszébe a gyermekkorból. Azon a bizonyos szakán hallotta először annak a bársony ifjunak a hangját, a mint szerelmesen társnője fülébe:

— Oh! ha tudnád mennyire szeretlek!

IV.

Rá következő évben Andráslaky vala hamarabb érkezett meg ősi kastélyába, rendesen. Egészen egyedül jött és a dadátal magához hívatta, hogy széleskörű intézkedéseit közölje vele, a később érkező vendégfogadtatására.

A fekete kendős, fehér kötényes öreg szony ott állt gazdája előtt, a tágas ebéden és nyugodtan hallgatta végig annak delkezését.

Mikor aztán az ur elmondta parancsai öreg cseléd keményen szeme közé nézve, de határozott hangon kérdé tőle:

— És a kisasszonyt hova vigyem az időre, a míg itt lesznek a vendégek?

Andráslaky idegesen simitotta végig a fehér kezével selymes barna bajuszát, meglepetve nézett az öregre.

— Nem értem, Mari...

— Csak azért kérdelem — és az öreg szony ritka lelki nyugalommal állott ura — Csak azért kérpelem, mert a kisasszony töltötte a tizenhatodik évét és Andráslaky talin, a felnött uri leány egy órát sem társaság alatt azzal a társasággal, a mely mint gyermek kénytelen volt eltűnni az háznál.

Halálos, mély csönd követte az öreg szony szavait, csak a nagy álló márvány rekedt ketyegése hallatszott a teremben, melynek falairól az ősök képei mogorván bámultak maguk elé.

Andráslaky felpattant ültéből s ide kezdett föl alá sétálni.

A dada pár pillanattig várt, aztán ment, de az ajtóból vissza szólt:

— Soha, senki sem törődött a gyermekkel, csak én. Én tápláltam tulajdon édes jemmél, én neveltem föl ilyenre, a milyen magam van érdeklődni tovább is a sorsa iránt. Az ur türelmetlenül intett a kezével.

— Jól van, jól. Majd intézkedem. Intézkedett is.

Azon a nyáron elmaradt a zajos társaság Andráslaky maga is elutazott s csak hány hét múlva érkezett vissza. Egyetlen vendég volt vele. Egy szöke szakállas, kemény ur, a kinek fekete bársony kabátja festő ecsetje, meg palletája, sok mosolygóka színekkel, és olyan csodálatosan meleg hízog hangja, a melyet nehezen lehet elfelejteni, a ki csak egyszer is hallotta tében.

(Vége következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

Table with 2 columns: ARADRÓL (Budapest felé indul) and ARADRA (Budapest felől érkező). Rows include destinations like Nagyváradra reggel, Gyorsvonat reggel, Személyvonat d. e., Szeged felé, Erdély felé, Temesvár felé, Brád felé.

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

**Mindamellett
olcsó árak!**

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

Rosenblüh H. és Társa

Arad, Szabadság-tér 19. sz.

Nyári idényre ajánljuk
mek választékainkat:

Könnyű ruhakelmékből. * * *
Most divatos angol vásznak
minden színben. * * * * *
Pompás batistok, cretonok
zephyrekből. * * * * *
Napernyők és fürdőruhák ből
a régi olcsó árakat számítva

Ternovai járás főszolgabírójától.

984—900. sz.

Árverési hirdetmény.

A Szuchányi László tulajdonát képező és a kresztaménesi határban fekvő 99-70 kataszter holdat tevő erdő fáállománya Aradvármegye árvaszekének folyó évi 12710. számú végzésével elárvereltetni rendeltetvén, ennél fogva ezen árverés megtartására **folyó évi június hó 10-ik napjának d. e. 9 óráját, a nádasi közjegyzői hivatalba kitüzöm.**

Miről árverelni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek alólirt főszolgabírónál betekintheők.

Ternován, 1900. évi május hó 24-én.

Kállay,
főszolgabíró.

1840

528—1900. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1900. V. 1106. sz. végzése által Monti Lajos aradi lakos javára, Iványi Balázs és neje aradi lakosok ellen 2200 kor. tőke, ennek 1899. évi április hó 20-ik napjától számított 6%-os kamatai és eddig összesen 167 kor. 80 fil. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólilag le és felülfoglalt és 1316 koronára becsült butorok és egyebek Monti Ilona 322 kor. 14 fil. követelése és járul. erejéig is nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 1106—1900. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Aradon belváros Halász-utca 4. szám alatt leendő eszközzésére 1900. évi június hó 1-ső napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek, becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1900. évi május hó 18. napján.

Gyórfy Arnold,
bir. végrehajtó.
(Lak. Vörösmarthy-u. 3.)

1794—1900. tkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A kisjenői kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kaufmann Sándor és csatlakozó társai végrehajthatóknak Brád Mikuláé otlakai lakos végrehajtást szenvedő elleni 100 korona tőkekövetelés és jár. stb. iránti végrehajtási ügyében (a kisjenői kir. járásbíró) területén lévő, az otlakai 395. sz. tjkvben A. I. 7. p. 427. hrsz. alatt foglalt beltelkes házra 870 korona kikiáltási árban, az A. I. 8. r. és 581. hrsz. a. foglalt ingatlanra 1040 kor. kikiáltási árban és A + 2. r. 1600/a. hrsz. a. foglalt ingatlanra 472 kor. kikiáltási árban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi június hó 16-ik napján délelőtt 11 órakor Otlakán, a község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 87 koronát, 104 koronát és 47 korona 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333.

szám a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kisjenőn, 1900. évi márczius hó 29-ik napján.

A kisjenői kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Tabajdy,

kir. it. táb. bíró.

1841

223—1900. g. sz.

Hirdetmény

A szin- és bérházépület emeletén fekvő 3. számú 5 megfelelő mellékhelyiségek lakás azonnal bérbe adandó. A bérbeadás feltételei V. Lajos gazdasági tanácsnok megtekinthetők.

Arad szab. kir. városi sági székének 1900. évi ápr. 23-ik napján tartott üléséből

Kir.
Vam
alje

Biztos kereset

kínálkozik jó beszélőképességgel bíró, tisztességes személyeknek, kik állandó lakhelyükön az 1883. évi XXXI. törvénycikk értelmében sorsjegyeknek, állampapíroknak részletfizetésre való eladásával foglalkozni 1691 kívánnak.

MERCUR
váltó
részvénytársaság
BUDAPEST
Arany-János-
utca 31.

Subló gyógyfürdő.

Szénsavas vasas (pezsgő) és mór fürdők. Vasas források feletti
dusak szénsavban.

ivó, fürdő és területi gyógymód.

Kitünő sikerű vérszegénység, súlyos betegségek, testi és szellemi tuleröltetés után, különösen pedig **női bajoknál.**

Pormentes védett fekvés (556 m.) Kiterjedt fenyveserdők között, kényelmes lakások és kitünő ellátás. mérsékelt árak mellett.

Állandó fürdőorvos: dr. PLATZER SÁNDOR volt egyet. klinikai tanársegéd, budapesti nőgyógyász. A vendéglő

Kolacskszky J.

vezetése alatt áll.

Pósta- és távirtda állomás (Sublófürdő). Zónajegyek. — Elő- és utó-szezonban tetemes árkedvezmény, lakás, fürdők és étkezésnél.

Az ásványvíz (Amália-forrás) friss töltésben kapható a forráskezelősnél és minden nagyobb ásványvízkereskedésben.

Képes prospektust küld és bővebb felvilágosítással szolgál

1833

az uradalmi fürdőgondnokság
Lublófürdőn (Szepes-megye.)

Nb. Az ásványvízeladásra elárusítók kerestetnek.

Néhai Argyelán Nikolae tékát képező, 415. számú lakás A + 1. alatt

SZŐLŐ

mely 371 □-öi kiterjedt harmadéves ojtványokkal beültetve, nyilvános ár

eladatni f

f. évi június hó 10-én 2 órakor, Muszka község házában.

Kelt Muszkan, 1900. május hó 26-án.

Zorád János, Kir. körjegyző.